

ZLOMKY HÉRAKLEITOVOY ŘEČI

(Řecky resp. latinsky s kritickým aparátem)

Obsahuje všechny zlomky, které vydání Diels-Kranz uvádí jako „přímé“ (B) a některé jejich další verze.

Používané značky:

- Za číslem zlomku v pořadí edice Diels-Kranz je v závorce číslo zlomku v edici Ch. Kahna, pokud jej obsahuje. Řádkování se snaží respektovat myšlenkovou strukturu strukturu a nemá jiný význam. (Pouze ve zlomcích z Papyru Derveni respektujeme v přímém citátu řádkování rukopisu.)
- V hranatých závorkách [ ] je řecký text, který patrně pochází od antického autora, jenž o Hérakleitovi referuje. Z toho ještě nutně neplyne, že zbylý neoznačený text je vždy přímo Hérakleitův.
- Mezi lomenými závorkami < > jsou v řeckém textu doplňky a vsuvky novodobých editorů.
- Mezi křížky † † je nečitelný, hrubě porušený nebo zcela nesrozumitelný řecký text.
- Čísla v kulatých závorkách na konci řádku uchovávajících autorů uvádějí rozsah řádků uchování zlomku v dotyčném pramenu.
- Údaje kritického aparátu začínají číslem, které odkazuje na patřičný řádek uvedeného řeckého textu. Aparát zahrnuje i některé údaje o tom, jak text čtou známé edice. Jeho cílem není úplnost, nýbrž možnost orientace ve významových variantách a základní informace o kvalitě uchování textu. Zdrojem jsou edice: Diels, Diels-Kranz, Bollack-Wismann, Kahn, Marcovich a v části případů i aparát kritických edic textů, ve kterých jsou Hérakleitovy zlomky zachovány. Odchylky našeho čtení od čtení edice Diels-Kranz uvádíme vždy.

Výběr textu a sestavení kritického aparátu: Zdeněk Kratochvíl v letech 1979 až 2003 s velkou pomocí řady přátel, mezi nimiž přispěli (v časovém pořadí) zvláště:

Štěpán Kosík, Matyáš Havrda, Radek Chlup, Tomáš Vítěk, Hynek Bartoš a Vojtěch Hladký.

V letech 2007 a 2008 opraveny některé chyby (přízvuky) knižní edice a doplněny nově nalezené údaje a zlomky z Papyru Derveni.

V letech 2010 až 2018 byly začleněné úpravy související s novým čtením zčátku zlomku B 1, které se protítají také v B 2 a B 63. Viz Hladký V., Kratochvíl Z.: *Deontos: Reconstruction and Reading of Heraclitus' B1 and B2*, in: *Ancient Philosophy* 37 (2017), p. 281-291.

Praha 2018

B 1 (Kahn I)

1 τοῦ λόγου τοῦ δέοντος αἰεὶ ἀξύνετοι ἀνθρωποι γίνονται
 καὶ πρόσθεν ἢ ἀκοῦσαι
 3 καὶ ἀκούσαντες τὸ πρῶτον·

γινομένων γὰρ πάντων κατὰ τὸν λόγον τόνδε,
 5 ἀπείροισιν ἐοίκασι
 πειρώμενοι καὶ ἐπέων καὶ ἔργων τοιουτέων
 7 ὅποια ἐγὼ διηγεῦμαι
 κατὰ φύσιν διαιρέων ἔκαστον
 9 καὶ φράζων ὅπως ἔχει·

τοὺς δὲ ἄλλους ἀνθρώπους λανθάνει ὄκόσα ἐγερθέντες ποιοῦσιν
 11 ὕκωσπερ ὄκόσα εὔδοντες ἐπιλανθάνονται.

Sextos Empeiricos, Adversus mathematicos VII, 132 = A 16 /1, 132 (1-11)

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 9, 1 (1-9)

Aristotelés, Rhetorica III, 5; p. 1407b 11-18 = A 4 /1 (1)

Anonymi In Aristotelis artem rhetoramicam commentarium 183.16-21 Rabe (Cc. in Arist. Gr. XXI.2) = A 4 /1a (1)

Kléméns Alex., Stromata V, 111, 7 (1-3)

Eusebios, Praeparatio evangelica XIII, 13, 39 (1-2)

Poseidónios, Fr. 353.30-35 (ze Sexta) Theiler (1-11)

1 τοῦ λόγου Aristotelés, Anonymi In Aristot. (2x), Kléméns, Eusebios; τοῦ δὲ λόγου Hippolytos; λόγου Sextos.

1 τοῦ δέοντος Aristotelés (starší část rkpp), Anonymi In Aristot. (2x), Kléméns, Hippolytos (?), Eusebios; τοῦδ' ἔόντος Aristotelés ΑΓΣ, Sextos (většina rkpp); τοῦδε ὄντος Aristotelés (pozdní rkpp), Sextos (1 rkp); ΤΟΥΔΕΟΝΤΟΣ rekonstrukce (zčásti asi i rkpp psané stále ještě kontinuálně).

1 αἰεὶ Kléméns, Eusebios IO; ἀεὶ Aristotelés, Anonymi In Aristot. (2x), Hippolytos, Eusebios ND; vynechává Sextos.

1 ἀνθρωποι γίνονται Aristotelés, Anonym. Anonymi In Aristot. (2x); γίνονται ἀνθρωποι Kléméns, Hippolytos, Eusebios, Sextos.

4 πάντων Hippolytos; Sextos vynechává.

6 καὶ Hippolytos; Sextos vynechává.

7 ὅποια Hippolytos; όκοιων Sextos.

8 κατὰ φύσιν διαιρέων ἔκαστον Sextos; διερέων κατὰ φύσιν Hippolytos.

9 ὅπως Hippolytos; ὕκως Sextos.

B 2 (Kahn III)

1 [διὰ τούτων γὰρ ὥητῶς παραστήσας,
ὅτι κατὰ μετοχὴν τοῦ θείου λόγου πάντα πράττομέν τε καὶ νοοῦμεν,
3 ὀλίγα προδιελθὼν ἐπιφέρει]

διὸ δεῖ ἔπεσθαι τῷ <ξυνῷ,

5 [τουτέστι τῷ κοινῷ, ξυνὸς γὰρ ὁ κοινός.]

τοῦ λόγου δ' ἐόντος ξυνοῦ

7 ζώουσιν οἱ πολλοὶ ὡς ιδίαν ἔχοντες φρόνησιν.

Sextos Empeirikos, Adversus mathematicos VII, 133, 3-5 Mutschmann-J.Mau = A 16 /1,133

4-5 <ξυνῷ, τουτέστι τῷ> vkládá Bekker, Diels a většina editorů; nevkládá Kahn.

6 δ' ἐόντος Sextos a standardní edice Hérakleita; δέοντος Kratochvíl a Hladký podle opravy na začátku B 1 u Aristotela.

B 3 (Kahn XLVII)

1 [περὶ μεγέθους ἡλίου ... Ἡράκλειτος]
εὑρος ποδὸς ἀνθρωπείου.

Aetios, Placita philosophorum II, 21, 4 = De placitis reliquiae (Stobaei excerpta), p. 890c 10
(= D. 351, 20)

[Ἡράκλειτος δὲ] ποδιαῖον.

Aetios, De placitis reliquiae (Theodoreti et Nemesii excerpta), p. 351, 12 (Theodórétos IV, 23)

[οὐ ἡλιός ἐστι τὸ μέγεθος οἵος φαίνεται.]

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 7 = A 1, 7

B 3a

[... ἀρ' οὐ τα<.....>.δε¹ κόσμος
 5 κατὰ [ταύτ]ὰ Ἡρακλετος μ.< >² τὰ κοινὰ
 — κατ<αστρέ>φει τὰ ἴδ<i>α: ὅσπερ ἵκελα <ίερωι> λόγωι³ λέγων <ἐφη>]
 7 ἥλι<ος ...>.οὐ⁴ κατὰ φύσιν ἀνθρω<πηίου> εῦρος ποδὸς <⁵
 τοὺ<ς οὐρου>ζ⁶ οὐχ ύπερβάλλων· εἰ γά<ρ τι εὔ>ρους ἐ<ωυτοῦ>⁷
 <ἐ>κ<βήσετα>ι⁸ Ἐρινύε<ς> νιν ἐξευρήσου<σι, Δίκης ἐπίκουροι>.

Papyrus Derveni, col. IV, 2-13

Cfr. B 94 (8-9); Pseudo-Hérakleitos, *Epist.* 1,6-7 (2); B 2, B 89 (5-6); Pseudo-Hérakleitos, *Epist.* 9,21-25 (7-9).

B 4 (Kahn App. I)

Albertus Magnus, De Vegetalibus VI, 401

1 in delectationibus 1 rkp; irrationalis 1 rkp; indeabilis 2 rkpp; in delectabilibus 1 rkp.

Bollackova rekonstrukce řeckého textu:

βόες ὄρόβοις ἥδονται [μᾶλλον ἢ ὕδατι].

B 5 (Kahn CXVII)

1 καθαίρονται δ' ἄλλως αἴματι μιαινόμενοι,
 οἷον εἴ τις εἰς πηλὸν ἐμβὰς πηλῶ ἀπονίζοιτο·
 3 μαίνεσθαι δ' ἀν δοκοίη, εἰ τις αὐτὸν ἀνθρώπων ἐπιφράσαιτο οὕτω
 ποιοῦντα.
 καὶ τοῖς ἀγάλμασι δὲ τουτέοισιν εὔχονται
 5 οἷον εἴ τις δόμοισι λεσχηνεύοιτο,

¹ KPT, Betegh: τά[ξιν ἔχει ἐκ τῶ]νδε, Bernabé: τά[σσεται διὰ τῶ]νδε (Janko)

² KPT: μα[ρτυρόμενος], Bernabé: με[γάλα νομίζων]

³ Bernabé (app. cr.); Betegh, Bernabé (Sider): [ίερο]λόγω, KPT: [ἀστρο]λόγωι

⁴ Bernabé (Tsants.): [έωυ]τοῦ

⁵ KPT, Betegh, Bernabé: [έστι]

⁶ Betegh, Bernabé (Tsantsanoglou); KPT: τὸ μ[έγεθο]ζ, Betegh, Bernabé: τοὺ[ς οὐρου]ζ (Tsantsanoglou)

⁷ Bernabé (Tsants.-Paráss.), KPT: εἰκ[ότας οὐρους ε[ύρους]]

⁸ Betegh, Bernabé; KPT: [έοῦ· εἰ δὲ μ]η̄,

οὐ τι γινώσκων θεοὺς οὐδὲ ἥρωας οἴτινές εἰσι.

Aristokritos, Theosophia 68 H. Erbse, Hamburg 1941, p. 184 (1-6)

Kléméns Alex., Protrepticus 50, 4 (4-5)

Kelsos u Órigena, Contra Celsum VII, 62 (4-6)

Éliás Krétský, Orationes in Gregor. Naz. 25, 15 (parafráze 1-2)

Apollónios z Tyany, Epistulae 27 (parafráze 2)

1 ἄλλως rkp, Kahn; ἄλλωι Diels (cfr. Hippolytos), vynechává Elias.

2 οἶον Aristokritos; ὄκοιον Kelsos, Diels, Kahn.

4 τουτέοισιν Kléméns, Kelsos, Diels, Kahn; τοῦ τέοισιν rkp.

4 εὑχονται Kléméns, Kelsos, Diels, Kahn; ἔχονται Aristokritos rkp.

5 οἶον Aristokritos; ὄκοιον Kelsos, Diels, Kahn.

5 λεσχηνεύοιτο Kléméns, Kelsos, Kahn; λεσχηνοίοιτο Aristokritos.

6 οὐ τι ... εἰσι Kléméns, Kelsos, Kahn, z Kelsa doplňuje Bywater, Diels; Aristokritos vynechává.

B 6 (Kahn XLVIII A)

1 [δῆλον ὅτι] καὶ ὁ ἥλιος οὐ μόνον [καθάπερ Ἡράκλειτός φησιν,]

νέος ἐφ' ἡμέρῃ ἐστίν,

3 ἀλλ' ἀεὶ νέος [συνεχῶς.]

Aristotelés, Meteorologica II, 2, p. 355a 14

1 [Συγχωρῶν καὶ ἐπίτούτων δηλονότι τῷ Ἡρακλείτῳ, ὃς ἔφη]

ἀεὶ καὶ τὸν ἥλιον γίνεσθαι.

Plótinos, Enneades II, 1, 2, 11

Kahn XLVIII B:

[οἱ καὶ ἀπτόμενοι <sc. τῆς φιλοσοφίας> μειράκια ὄντα ... πρὸς δὲ τὸ γῆρας
ἐκτὸς δή τινων ὀλίγων ἀποσβέννυνται πολὺ μᾶλλον τοῦ Ἡρακλειτείου
ἥλιου,

ὅσον αὖθις οὐκ ἐξάπτονται.]

Platón, Respublica VI, 498ab

B 7 (Kahn CXII)

1 εἰ πάντα καπνὸς γένοιτο,
όīνες ἀν διαγνοῖεν.

Aristotelés, De sensu 5, p. 443a 23

1 πάντα editoři; πάντα τὰ ὄντα Aristotelés, Robinson.
1 γένοιτο 2 rkpp, Diels, Kahn; γέγνοιτο 1 rkp.
2 οīνες 1 rkp, Diels, Kahn; ὅτι οīνες 2 rkpp.

B 8 (Kahn LXXV)

1 τὸ ἀντίξουν συμφέρον
καὶ ἐκ τῶν διαφερόντων καλλίστην ἀρμονίαν
3 καὶ πάντα κατ' ἔργιν γίνεσθαι.

Aristotelés, Ethica Nicomachea VII, 1, p. 1155b 4

Viz též A 1, 8 u Diogena Laertia.

B 9 (Kahn LXXI)

1 ὄνους σύρματ' ἀν ἐλέσθαι μᾶλλον ἢ χρυσόν.

Aristotelés, Ethica Nicomachea X, 5, 1176a 7

1 ὄνους 2 rkp, Diels, Kahn; ὄνον 2 rkp; οἶον 2 rkp; ὄνοι Bollack a Wismann.
1 σύρματ' většina rkpp; ἀρματ' 1 rkp; σάρματ' Lloyd-Jones.
1 ἀν ἐλέσθαι rkpp, Bekker, Diels, Kahn; ἀν ἐλοιντο Bollack a Wismann.

B 10 (Kahn CXXIV)

1 συνάψιες
ὅλα καὶ οὐχ ὅλα, συμφερόμενον διαφερόμενον,
3 συνάδον διάδον,
καὶ ἐκ πάντων ἐν καὶ ἐξ ἐνὸς πάντα.

Pseudo-Aristotelés, De mundo 5, 396b 20 (1-4)
 Apuleius, De mundo 20 = A 5 /6 (1-4)
 Stobaios, Anthologium I, 40, 360 (1-4)
 Platón, Sophista 242 e2-3 (2)

- 1 συνάψιες 6 rkpp, Diels; συνάψειας 5 rkpp; συλλάψιες 2 rkpp, Kahn.
- 2 ὅλα καὶ οὐχ ὅλα 4 rkpp Diels, Kahn; οὐλα καὶ οὐκ οὐλα (a podobné verze) 10 rkpp.
- 2 συμφερόμενον Stobaios (1 rkp), Apuleius; συμφερόμενον καὶ Pseudo-Aristotelés, Stobaios (1 rkp), Apuleius.
- 3 συνῆδον 6 rkpp, Stobaios, Apuleius; συνῆδον καὶ 8 rkpp.

διαφερόμενον γὰρ ἀεὶ συμφέρεται,
 Platón, Sophista 242 e2-3 = A 10 /1 (viz B 91)

B 11 (Kahn LXXVI)

- 1 πᾶν ἔρπετὸν πληγῇ νέμεται.

Stobaios, Anthologium I, 1, 36
 Pseudo-Aristotelés, De mundo 6, 401a 10
 Apuleius, De mundo 36 (jen 1. část)

- 1 πληγῇ Stobaios, Diels (oprava De mundo podle Stobaia, cfr. A 14a), Kahn; τὴν γῆν
 Pseudo-Aristotelés, Bekker, Bollack.
 Viz Kleanthův hymnus na Dia, C 3. 4.

B 12 (Kahn L, CXIII B)

- 1 [Ζήνων τὴν ψυχὴν λέγει αἰσθητικὴν ἀναθυμίασιν,
 καθάπερ Ἡράκλειτος.
- 3 βουλόμενος γὰρ ἐμφανίσαι ὅτι αἱ ψυχαὶ ἀναθυμιώμεναι
 νοεραὶ ἀεὶ γίνονται,
- 5 εἴκασεν αὐτὰς τοῖς ποταμοῖς, λέγων οὕτως.]

- 7 ποταμοῖσι τοῖσιν αὐτοῖσιν ἐμβαίνοντιν
 ἔτερα καὶ ἔτερα ὕδατα ἐπιρρεῖ·

ψυχαὶ δὲ ἀπὸ τῶν ύγρῶν ἀναθυμιῶνται.

Kleanthés u Areia Didyma fr. 39.2 (ed. Diels, Doxographi graeci, p. 471.4) u Eusebia, Praeparatio evangelica XV, 20, 2
(Viz též A 15 /1 u Aristotela, A 15 /3 u Aetia.)

- 1 αἰσθητικὴν Wellmann, Diels, Kahn; αἴσθησιν ἡ rkp.
- 4 νοεραὶ rkpp; νεαραὶ Meerwaldt, Marcovich; ἔτεραι Diels.
- 8 ψυχαὶ rkp; <καὶ> ψυχαὶ Capelle, Diels, Kahn.

B 13 (Kahn LXXII)

- 1 [καὶ συὸς τρόπον ἐν βιοβόρῳ διαιτωμένῃ χαίρει.]

Filón Alex., De specialibus legibus I, 148

- 1 [ὕες βιοβόρῳ ἥδονται μᾶλλον ἡ καθαρῷ ὕδατι.]
Kléméns Alex., Stromata I, 2, 2

[δεῖ γὰρ
τὸν χαρίεντα μήτε ὄυπαν μήτε αὐχμεῖν μήτε βιοβόρῳ χαίρειν
καθ' Ἡράκλειτον.]

Athénaios, Deipnosophistae V, 6. 10 Kaibel = V, p. 178f
(Athénaios, Deipnosophistae - epitome II, 1, p. 60, 7)

- 1 [ὕες βιοβόρῳ χαίρουσιν.]

Rekonstrukce Bollacka a Wismanna.

B 14 (Kahn CXV = jen závěr)

- 1 [τίσι δὴ μαντεύεται Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος;]

νυκτιπόλοις,
3 μάγοις, βάκχοις,
λήναις, μύσταις.

5 [τούτοις ἀπειλεῖ τὰ μετὰ θάνατον, τούτοις μαντεύεται τὸ πῦρ·]

τὰ [γὰρ] νομίζομενα κατ' ἀνθρώπους μυστήρια ἀνιερωστὶ μυοῦνται.

Kléméns Alex., Protrepticus 22, 2 (1-6)

Eusebios, Praeparatio evangelica II, 3, 37 (1-6)

6 μυοῦνται Kléméns, Kahn; μυεῦνται Eusebios 1 rkp, Diels; μύονται Eusebios 1 rkp; μυεῦται Eusebios 1 rkp.

B 14a (Neoficiální označení, zlomek jsme našli v létě 2008)

[ἀνθρώπων ἐν πόλεσιν ἐπιτελέσαντες <τὰ ίερὰ εἶδον, ἔλασσον σφᾶς θαυμάζω μὴ γινώσκειν. οὐ γὰρ οἶόν τε ἀκοῦσαι ὅμοῦ καὶ μαθεῖν τὰ λεγόμενα. ὅσοι δὲ παρὰ τοῦ τέχνην ποιουμένου τὰ ίερὰ, οὗτοι ἄξιοι θαυμάζεσθαι (5) καὶ οἰκτείρεσθαι· θαυμάζεσθαι μὲν ὅτι δοκοῦντες πρότερον ἡ ἐπιτελέσαι εἰδήσειν ἀπέρχονται ἐπιτελέσαντες πρὸιν εἰδέναι οὐδὲν ἐπανεργόμενοι ὥσπερ ὡς εἰδότες τι ὃν εἶδον ἡ ἡκουσαν ἡ ἔμαθον· <οἰκτείρεσθαι δὲ ὅτι οὐκ ἀρκεῖ σφιν τὴν δαπάνην προανηλῶσθαι ἀλλὰ (10) καὶ τῆς γνώμης στερούμενοι προς απέρχονται.]

11 —πρὸιν μὲν τὰ <ίερὰ ἐπιτελέσαι ἐλπίζοντες εἰδήσειν,
ἐπιτελέσαντες δὲ στερηθέντες καὶ τῆς ἐλπίδος ἀπέρχονται.

13 τῶν.....ουντ... λόγος.. ...ται . ...να
—. < ..τῇ έαυτῷ ο.. < μητρὶ μὲν
15 >δ' ἀδελφή >ωσειδε

Papyrus Derveni, col. 20.1-15 (ed. Gábor Betegh, *The Derveni Papyrus*, Cambridge 2004); viz Z. Kratochvíl, V. Hladký, K. Erhart: *Předběžná zpráva o Papyru Derveni*, Vesmír 2008/10, s. 692-4.

11 ἐλπίζοντες Betheg, Bernabé, Tsantsanoglou; ἐλπίζουσιν Janko

B 15 (Kahn CXVI)

1 [ύπόμνημα τοῦ πάθους τούτου μυστικὸν φαλλοὶ¹
κατὰ πόλεις ἀνίστανται Διονύσω]

3 εἰ μὴ [γὰρ] Διονύσω
 πομπὴν ἐποιοῦντο καὶ ὕμνεον ἄσμα αἰδοίοισιν,
 5 ἀναιδέστατα εἴργαστ’ ἀν [φησὶν Ἡράκλειτος]:
 ωὗτὸς δὲ Ἀιδης καὶ Δίονυσος,
 7 ὅτεω μαίνονται καὶ ληναῖζουσιν.

[οὐ διὰ τὴν μέθην τοῦ σώματος, ὡς ἐγὼ οἶμαι,
 9 τοσοῦτον, ὅσον διὰ τὴν ἐπονεΐδιστον τῆς ἀσελγείας ἴεροφαντίαν.]

Kléméns Alex., Protrepticus 34, 5 (1-9)
 Plútarchos, De Iside et Osiride 362a (6-7)

5 εἴργαστ’ ἀν Heinse, Schleiermacher, Diels; εἴργασται rkp., Kahn, Marcovich,
 Bollack.

B 16 (Kahn CXXII)

1 τὸ μὴ δῦνόν ποτε πῶς ἀν τις λάθοι;

Kléméns Alex., Paedagogus II, 99, 5

B 17 (Kahn IV)

1 οὐ [γὰρ] φρονέουσι τοιαῦτα πολλοί, ὄκοιοις ἐγκυρεῦσιν,
 οὐδὲ μαθόντες γινώσκουσιν,
 3 ἔωντοῖσι δὲ δοκέουσι.

Kléméns Alex., Stromata II, 8, 1

1 πολλοί rkp, většina editorů; οἱ πολλοί Bergk.
 1 ὄκοιοις Bergk, Stählin (cfr. A 16 /2), Kahn; ὄκόσοι rkp, Diels, Bollack-Wismann;
 ὄκόσοις Gataker, Wilamowitz (cfr. Archilochos, fr. 68 Diehl, viz Hérakleitos A 16 /1.128;
 Diels = fr. 132. 3 West), Bywater.
 1 ἐγκυρεῦσιν Schuster, Diels (cfr. B 72), Stählin, Kahn; ἐγκυρούσευοῦσιν rkp.

B 18 (Kahn VII)

1 ἐὰν μὴ ἔλπηται ἀνέλπιστον, οὐκ ἔξευρήσει,
ἀνεξερεύνητον ἐδόν καὶ ἅπορον.

Klémens Alex., Stromata II, 17, 4
Theodórétos, Graecarum affectionum curatio I, 88, 4

1 Gomperz dává ἔλπηται za ἀνέλπιστον; ἔλπηται Kléméns; ἔλπιζητε Theodórétos.

1 ἐξενορήσει Klémens; εύροήσετε Theodórétos.

B 19 (Kahn XVII)

1 [ἀπίστους εἶναί τινας ἐπιστύφων Ὡράκλειτός φησιν] ἀκοῦσαι οὐκ ἐπιστάμενοι, οὐδὲ εἰπεῖν.

Kléméns Alex., Stromata II, 24, 5

B 20 (Kahn XCVIII)

γενόμενοι ζώειν ἐθέλουσι μόρους τ' ἔχειν,
μᾶλλον δὲ ἀναπαύεσθαι,
καὶ παιδας καταλείπουσι μόρους γενέσθαι.

Kléméns Alex., Stromata III, 14, 1

B 21 (Kahn LXXXIX)

1 Θάνατός ἐστιν ὁκόσα ἐγερθέντες ὁρέομεν,
ὁκόσα δὲ εὔδοντες ὑπνος.

Kléméns Alex., Stromata III, 21, 1

² ὕπνος rkp; ὕπαρ Marcovich; ζωή Nestle.

Diels předpokládá pokračování (viz B 26):

3   ὄκόσα δὲ τεθνηκότες ζωή.

B 22 (Kahn VIII)

1 χρυσὸν οἱ διζήμενοι
     γῆν πολλὴν ὁρύσσουσι
 3 καὶ εὑρίσκουσιν ὀλίγον.

Kléméns Alex., Stromata IV, 4, 2
 Theodórétos, Graecarum affectionum curatio I, 88

B 23 (Kahn LXIX)

1 Δίκης ὄνομα οὐκ ἀν ἥδησαν,
     εἰ ταῦτα μὴ ἦν.

Kléméns Alex., Stromata IV, 9, 7

1 ἥδησαν Sylburg, Diels, Stählin, Kahn; ἔδησαν rkp, Bollack-Wismann; ἔδεισαν Hoeschel.

B 24 (Kahn C)

1 ἀρηϊφάτους θεοὶ τιμῶσι καὶ ἀνθρωποι.

Kléméns Alex., Stromata IV, 16, 1
 Theodórétos, Graecarum affectionum curatio VIII, 39

1 θεοὶ ... ἀνθρωποι Kléméns, οἱ θεοὶ ... οἱ ἀνθρωποι Theodórétos.

B 25 (Kahn XCVI)

1 μόροι [γὰρ] μέζονες μέζονας μοίρας λαγχάνουσι.

Kléméns Alex., Stromata IV, 49, 3
 Hippolytos, Refutatio omnium haeresium V, 8, 42
 Theodórétos, Graecarum affectionum curatio VIII, 39

1 μόροι Kléméns, Hippolytos, většina editorů; μόνοι Theodórétos.

B 26 (Kahn XC)

1 ἀνθρωπος ἐν εὐφρόνῃ φάος ἄπτεται,
έαυτῷ ἀποθανών, ἀποσβεσθεὶς ὅψεις.
3 ζῶν δέ ἄπτεται τεθνεῶτος
εὗδων, ἀποσβεσθεὶς ὅψεις.
5 ἐγρηγορώς ἄπτεται εὔδοντος.

Kléméns Alex., Stromata IV, 141, 2

1 εὐφρόνῃ Sylburg, Diels, Kahn; εὐφροσύνῃ rkp.
2 ἀποθανών rkp; vynechávají Diels i Kahn; έαυτῷ ἀποθανών vynechává Bywater.
4 ἀποσβεσθεὶς ὅψεις rkp; vynechávají Diels i Kahn (údajně jako duplicitu).

B 27 (Kahn LXXXIV)

1 ἀνθρώπους μένει ἀποθανόντας
ἄσσα οὐκ ἔλπονται οὐδὲ δοκέοντιν.

Kléméns Alex., Stromata IV, 144, 3

Theodórētos, Graecarum affectionum curatio VIII, 41

1 ἀποθανόντας Kléméns ve Strómateis, Diels, Kahn; τελευτήσαντας Kléméns
v parafrázi v Protreptiku 22, 1; ἀποθνήσκοντας Theodórētos.

B 28 (Kahn LXXXV, LXXXVII)

1 δοκέοντα γὰρ ὁ δοκιμώτατος γινώσκει, φυλάσσει· [καὶ μέντοι καὶ]
2 Δίκη καταλήψεται ψευδῶν τέκτονας καὶ μάρτυρας.

Kléméns Alex., Stromata V, 9, 3

1 δοκέοντα Schleiermacher, Diels, Kahn; δοκεόντων rkp, Bergk, Bywater, Gomperz
aj.
1 γινώσκει, φυλάσσει Diels, Kahn; γινώσκει φυλάσσειν rkp, Stählin, Schuster,
Heidel, Gomperz; γινώσκειν φυλάσσει Schleiermacher, Bollack a Wismann.

B 29 (Kahn XCVII)

1 αίρευνται [γάρ, φησίν,] ἐν ἀντὶ ἀπάντων οἱ ἄριστοι,
κλέος ἀέναον θνητῶν·
3 οἱ δὲ πολλοὶ κεκόρηνται ὅκωσπερ κτήνεα.

Klémens Alex., Stromata V, 59, 4-5

1 ἐν ἀντὶ ἀπάντων Cobet podle Klémentových Strom. IV, 50, 2, Diels, Kahn; ἐν
ἀντὶ πάντων Stählin (i Strom. IV, 50, 2); ἐναντία πάντων rkp.
3 ὅκωσπερ Bernays, Diels, Kahn; ὅπως rkp.

[Ἴνδῶν οἱ φιλόσοφοι Ἀλεξάνδρῳ λέγουσι τῷ Μακεδόνι·
σώματα μὲν μετάξεις ἐκ τόπου εἰς τόπον,
ψυχὰς δ' ἡμετέρας οὐκ ἀναγκάσεις ποιεῖν ἀ μὴ βουλόμεθα.
πῦρ ἀνθρώποις μέγιστον κολαστήριον· τούτου ἡμεῖς καταφρονοῦμεν.
κἀντεῦθεν Ἡράκλειτος]

1 ἐν ἀντὶ πάντων κλέος ἥρεῖτο,
τοῖς δὲ πολλοῖς παραχωρεῖν [όμολογεῖ]
3 κεκορῆσθαι ὅκωσπερ κτήνεσι.

Klémens Alex., Stromata IV, 50, 1-2

(Citát o Indech uvádí též Kalanos u Filóna Alex., Quod omnis probus liber sit 96 = VI, p. 27)

B 30 (Kahn XXXVII)

1 κόσμον, τὸν αὐτὸν ἀπάντων,
οὔτε τις θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησεν,
3 ἀλλ' ἦν ἀεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται
πῦρ ἀείζων
5 ἀπτόμενον μέτρα καὶ ἀποσβεννύμενον μέτρα.

Chrýsippus (Physika, fragment 590.5 von Arnim) u Klémenta Alex., Stromata V, 104, 2 (1-5)
Alexandros u Simplikia, In Aristotelis De caelo commentaria VII; p. 294.15 = A 10 /2a (1-3)
Alexandros u Simplikia, In Aristotelis De caelo commentaria VII; p. 294.22 = A 10 /2a (1-3)
Alexandros u Simplikia, In Aristotelis De caelo commentaria VII; p. 294.4-5 = A 10 /4 (5)
Plútarchos, De animae procreationis in Timaeo 5, p. 1014a (1-2)

Iústínos, Apologia I, 60, 8 Krüger (4)
 Olympiodóros, in Phaedonem 237,7 Norvin (5)
 Viz A 10 /6 u Aetia.

1 κόσμον τόνδε
 2 οὐτε τις θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησεν,
 3 ἀλλ' ἦν ἀεί.

Alexandros u Simplikia, In Aristotelis De caelo commentaria VII; p. 294.15 = A 10 /2a

1 ὁ τοιοῦτος κόσμος
 2 οὐκ ἥρξατό ποτε,
 3 ἀλλ' ἦν ἀεί.

Alexandros u Simplikia, In Aristotelis De caelo commentaria VII; p. 294.22 = A 10 /2a

κόσμον τόνδε
 οὐτε τις θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησεν,

Plútarchos, De animae procreationis in Timaeo 5, p. 1014a

B 31 (Kahn XXXVIII)

1 [ὅτι δὲ καὶ γενητὸν καὶ φθαρτὸν αὐτὸν εἶναι ἐδογμάτιζεν,
 μηνύει τὰ ἐπιφερόμενα.]

3 πυρὸς τροπαὶ πρῶτον θάλασσα,
 θαλάσσης δὲ τὸ μὲν ἥμισυ γῆ, τὸ δὲ ἥμισυ πρηστήρ,

5 [δυνάμει γὰρ λέγει, ὅτι πῦρ ὑπὸ τοῦ διοικοῦντος λόγου καὶ θεοῦ
 τὰ σύμπαντα δι’ ἀέρος τρέπεται εἰς ύγρὸν,
 7 τὸ ὡς σπέρμα τῆς διακοσμήσεως, δὲ καλεῖ θάλασσαν·
 ἐκ δὲ τούτου αὗθις γίνεται γῆ καὶ οὐρανὸς καὶ τὰ ἐμπεριεχόμενα.
 9 ὅπως δὲ πάλιν ἀναλαμβάνεται καὶ ἐκπυροῦται,
 σαφῶς διὰ τούτων δηλοῖ.]

11 Θάλασσα διαχέεται καὶ μετρέεται εἰς τὸν αὐτὸν λόγον
 ὀκοῖς πρῶτον ἦν ἡ γενέσθαι γῆν.

Chrýsippos (590.7-11) u Klémenta Alexandrijského, Stromata V, 104, 3-5

Eusebios, Praeparatio evangelica XIII, 13, 31

Viz též A 1, 7 u Diogena Laertia.

3 τροπαὶ Kléméns, Diels, Kahn; τροπὰς Eusebios.

5 ὅτι πῦρ Kléméns; ὅτι τὸ πῦρ Eusebios, Diels.

12 πρῶτον Kléméns; πρόσθεν Eusebios.

12 ἡ γενέσθαι γήν Schuster; ἡ γενέσθαι γῆ Kléméns, Diels, Kahn; ἡ γενέσθαι Eusebios; vynechavají Bollack a Wismann.

B 32 (Kahn CXVIII)

1 ἐν

τὸ σοφὸν

3 μοῦνον

λέγεσθαι οὐκ ἐθέλει καὶ ἐθέλει Ζηνὸς ὄνομα.

Kléméns Alex., Stromata V, 115, 1

Eusebios, Praeparatio evangelica XIII, 13, 42

B 33 (Kahn LXVI)

1 νόμος

καὶ βουλῇ πείθεσθαι ἐνός.

Kléméns Alex., Stromata V, 115, 2

Eusebios, Praeparatio evangelica XIII, 13, 42

2 βουλῇ tradiční ed. oprava, Diels, Kahn; βουλῇ Kléméms, Eusebios (1 rkp); βουλῇ Eusebios (1 rkp).

B 34 (Kahn II)

1 ἀξύνετοι ἀκούσαντες

κωφοῖσιν ἐοίκασι·

3 φάτις αὐτοῖσι μαρτυρεῖ

παρεόντας ἀπεῖναι.

Eusebios, Praeparatio evangelica XIII, 13, 42

Kléméns Alex., Stromata V, 115, 3
Theodórétos, Graecarum affectionum curatio I, 71

- 2 κωφοῖστν Eusebios, Diels, Kahn; κωφοῖς Kléméns, Theodórétos.
3 αὐτοῖστι Eusebios (některé rkpp), Theodórétos; αὐτοῖστν Kléméns; αὐτοῖς Eusebios (jiné rkpp).
4 ἀπεῖναι rkpp Eusebia, Theodórétos, Kranz, Kahn; ἀπιέναι rkp Klémenta, Stählin u Klémenta.

B 35 (Kahn IX)

- 1 χρὴ γὰρ εὖ μάλα
πολλῶν ἴστορας φιλοσόφους ἄνδρας εἶναι

Kléméns Alex., Stromata V, 140, 6

[ἴστωρ γὰρ πολλῶν ὁ ὄντως φιλόσοφος]
Porfyrios, De abstinentia II, 49 (Nejmenuje však Hérakleita.)

B 36 (Kahn CII)

- 1 ψυχῆσιν θάνατος ὕδωρ γενέσθαι,
ὕδατι δὲ θάνατος γῆν γενέσθαι
3 ἐκ γῆς δὲ ὕδωρ γίνεται,
ἐξ ὕδατος δὲ ψυχή.

Kléméns Alex., Stromata VI, 17, 2 (1-4)
Filón Alex., De aeternitate mundi 111 (1-2)
Hippolytos, Refutatio omnium haeresium V, 16, 4 (1)
Aristeidés Quintilianus, De musica II, 17 (1)
Iúlianos, Orationes V, 165cd (1)

- 1 ὕδωρ Kléméns, Hippolytos, Filón; ὕγρησι Quintilianus, Iúlianos, Núménios a jiní.

B 37 (Kahn LXXII B)

- 1 [sues caeno,

cohortales aves pulvere vel cinere lavari.]

Collumella, De re rustica VIII, 4, 4

- 1 cohortales 2 rkpp; chortales 1 rkp.
- 2 vel cinere 1 rkp; vyneschávají 2 rkpp.

B 38 (Kahn XXIV)

- 1 [δοκεῖ δὲ <sc. Θαλῆς> κατά τινας πρῶτος ἀστρολογῆσαι ... μαρτυρεῖ δὲ αὐτῷ καὶ Ἡράκλειτος καὶ Δημόκριτος.]

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum I, 23 = Thalés A 1, 23

B 39 (Kahn LXII)

- 1 ἐν Πριήνῃ Βίας ἐγένετο ὁ Τευτάμεω,
οὐ πλείων λόγος ἢ τῶν ἄλλων.
- 3 [καὶ οἱ Πριηνεῖς δὲ αὐτῷ τέμενος καθιέρωσαν τὸ Τευτάμειον λεγόμενον.
ἀπεφθέγξατο.]
- 5 'οἱ πλεῖστοι κακοί.'

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum I, 88

- 2 πλείων 1 rkp, Diels; πλέων 2 rkp, Kahn.

οἱ πλεῖστοι ἄνθρωποι κακοί.

Démétrios z Faléru u Stobaia, Anthologium III, 1, 172

B 40 (Kahn XVIII)

- 1 πολυμαθίη νόον οὐ διδάσκει
Ἡσίοδον γὰρ ἀν ἐδίδαξε καὶ Πυθαγόρην,
- 3 αὗτίς τε Ξενοφάνεα τε καὶ Ἐκαταῖον.

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 1 = A 1, 1 (1-3)

Athénaios, Deipnosophistae XIII, 610b (1)

Gellius, Noctes Atticae, praef. 12 (1)
 Klémens Alex., Stromata I, 93, 2 (1)
 Scholia in Theaetetum 179e, VI, 245 Hermann (1-2)

1 πολυμαθήη Diogenés (2 rkpp), Diels, Kahn; πολυμαθῆ Diogenés (1 rkp);
 πολυμαθεία Diogenés (1 rkp).

B 41 (Kahn LIV)

1 ἐν τῷ σοφόν·
 ἐπίστασθαι γνώμην τότεντ κυβερνῆσαι πάντα διὰ πάντων.

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 1 = A 1, 1
 Viz též A 10 /6 u Aetia.

2 τότεντ κυβερνῆσαι Conche; ὅτεν κυβερνῆσαι 2 rkp; ὅτε ᾧ κυβερνῆσαι 1 rkp
 oprava; ὅτ' ἐγκυβερνῆσαι 1 rkp; ὅτεν ἐκυβέρνησε Diels, Long; οὐκε τότεντ κυβερνῆσαι Kahn.

B 42 (Kahn XXI)

1 τόν τε Ὄμηρον [ἔφασκεν] ἄξιον ἐκ τῶν ἀγώνων ἐκβάλλεσθαι
 καὶ ὁρίζεσθαι,
 3 καὶ Ἀρχίλοχον ὁμοίως.

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 1 = A 1, 1

1 τε část rkpp, Diels, Kahn; γε část rkpp.

B 43 (Kahn CIV)

1 ὕβριν χρὴ σβεννύναι μᾶλλον ἢ πυρκαϊήν.

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 2 = A 1, 2

1 σβεννύναι část rkpp, Diels, Kahn; σβεννύειν část rkpp.
 1 πυρκαϊήν 2 rkpp, Diels, Kahn; πυρκαϊάν 1 rkp.

B 44 (Kahn LXV)

1 μάχεσθαι χρή τὸν δῆμον ὑπὲρ τοῦ νόμου, ὑπὲρ τοῦ γινομένου,
ὅκως ὑπὲρ τείχεος.

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 2 = A 1, 2

1 ὑπὲρ τοῦ γινομένου část rkpp, Bollack, Conche; vynechává část rkpp, Diels, Kahn.

B 45 (Kahn XXXV)

1 ψυχῆς πείρατα ἵων οὐκ ἀν ἐξεύροι
ο πᾶσαν ἐπιπορευόμενος ὁδόν·
3 οὕτω βαθὺν λόγον ἔχει.

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 7 = A 1, 7

1 πείρατα ἵων Diels, Kahn; πειραταιον část rkpp; πειρατᾶι ὅν část rkpp;
πειρατέον část rkpp.
2 ἐξεύροι ó 2 rkpp; εῦροι ó 1 rkp; ἐξεύροι Cobet, Diels, Kahn.
3 βαθὺν 1 rkp, Diels; βαθὺς většina rkpp; βαθὺ část rkpp.

B 46 (Kahn Appendix I)

1 [τὴν τ'] οἴησιν ἰερὰν νόσον [ἔλεγε] καὶ τὴν ὄρασιν ψεύδεσθαι.

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 7 = A 1, 7

B 47 (Kahn XI)

1 μὴ εἰκῇ περὶ τῶν μεγίστων συμβαλλώμεθα.

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 73

B 48 (Kahn LXXIX)

1 τῷ οὖν τόξῷ ὄνομα βίος,
ἔργον δὲ θάνατος.

Etymologicum magnum, s.v. βιός (luk)
Tzetzs, Exegesis in Iliadem, p. 101 Hermann
Eustathios, In Iliadem I, 49

B 49 (Kahn LXIII)

εῖς ἐμοὶ μύριοι, ἐὰν ἀριστος ἦ.

Galénos, De dignitate pulsibus VIII, 773 Kühn (jen po „tisíce“)
Theodóros Prodromos, Epistulae I, 20 (p. 1240a Migne)
Olympiodóros, In Gorgiam 20, 7

¹ εἰς ἐμοὶ Galénos, Cicero, Olympiodóros; εἰς Theod. Prodromos.

Uni, si esset optimus.

Symmachus, Epistulae IX, 115

B 49a (Kahn Appendix I)

ποταμοῖς τοῖς αὐτοῖς ἐμβαίνομέν τε καὶ οὐκ ἐμβαίνομεν,
εἶμέν τε καὶ οὐκ εἶμεν.

Hérakleitos Homérikos, Allegoriae (= Quaestiones) Homericae 24, 5

¹ αὐτοῖς většina rkpp, editoři; αὐτοῦ 1 rkp.

¹ τε καὶ οὐκ ἐμβαίνομεν většina rkpp, editoři; vynechává 1 rkp.

2 εἰμέν většina rkpp, editoři; ήμέν 1 rkp.

In idem flumen bis descendimus et non descendimus.

Seneca, *Epistulae VI*, 6, 23, p. 58, 23 Reynolds; viz A 6/9, B 91

B 50 (Kahn XXXVI)

1 [‘Ηράκλειτος μὲν οὖν φησιν εἶναι τὸ πᾶν
 διαιρετὸν ἀδιαιρετον,
 3 γενητὸν ἀγένητον,
 θνητὸν ἀθάνατον,
 5 λόγον αἰῶνα,
 πατέρα υἱόν,
 7 θεὸν δίκαιον.]

οὐκ ἐμοῦ, ἀλλὰ τοῦ λόγου ἀκούσαντας ὄμολογεῖν σοφόν ἔστιν
 9 ἐν πάντα εἶναι,
 [ό ‘Ηράκλειτός φησι.]

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 9, 1

Viz též A 1, 8 u Diogena Laertia.

1 οὖν φησιν rkpp, Kranz; οὖν «ἐν» φησιν Diels.
 7 δίκαιον rkpp, Kranz; δίκαιον «ἀδικον» Diels.
 8 λόγου Bernays, Diels, Kranz, Kahn; δόγματος Hippolytos, Bergk.
 9 ἐν Wendland, Diels, Kranz, Kahn; ἐν rkp.
 9 εἶναι Miller, Diels, Kranz, Kahn; εἰδέναι rkp Paris.

B 51 (Kahn LXXVIII)

1 οὐ κύνιαστιν
 ὅκως διαφερόμενον ἔωστῷ ὄμολογέει.
 3 παλίντροπος ἀρμονίη,
 ὅκωσπερ τόξου καὶ λύρης.

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 9, 2 (1-4)

Platón, Symposion 187ab (2-4)

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 9, 5 (3-4)

Plútarchos, De tranquillitate animi 473f (3-4)

Plútarchos, De Iside et Osiride 369b (3-4)

Plútarchos, De animae procreationis in Timaeo 1026a (3-4)

Porfyrios, De anthro nympharum 29 (3-4)

Viz též A 1, 7 u Diogena Laertia.

2 ὄμολογέει Miller, Diels-Kranz, Kahn, Marcovich v ed. Hippolyta; ὄμολογέειν rkp;
 Diels připouští i ὄμολογεῖ ἐν (viz Platón, Symp. 187a); συμφέρεται (podle Platóna, Symp.

187a, Soph. 242de) Zeller, Gigon, Marcovich, Walzer, Snell, Marcovich navrhoje v edici Hérakleita, aj.

3 παλίντροπος Hippolytos, Plútarchos 437f, 1026b; παλίντονος Plútarchos 369b, Porfyrios.

τὸ ἐν [γάρ φησι]
διαφερόμενον αὐτῷ αὐτῷ συμφέρεσθαι,
ῶσπερ ἀρμονίαν τόξου τε καὶ λύρας.

Platón, Symposion 187a

[τὸ ὄν πολλά τε καὶ ἐν ἐστιν,
ἔχθρα δὲ καὶ φιλία συνέχεται,]
διαφερόμενον [γὰρ] ἀεὶ συμφέρεται,

Platón, Sophista 242de

παλίντροπος [γὰρ] ἀρμονίη κόσμου,
ὅκωσπερ λύρης καὶ τόξου

παλίντονος [γάρ] ἀρμονίη κόσμου,
ὅκωσπερ λύρης καὶ τόξου
[καθ' Ἡράκλειτον. καὶ κατ' Εὐριπίδην
'οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακά,
ἀλλ' ἔστι τις σύγκρασις ὥστ' ἔχειν καλῶς.]
Plútarchos, De Iside et Osiride 369b

[ἡ ἀρμονία καὶ τόξου, εἰ διὰ τῶν ἐναντίων]

Porfyrios, De antro nympharum 29

B 52 (Kahn XCIV)

1 αἰών παῖς ἐστι παίζων, πεσσεύων·
παιδὸς ἡ βασιληή.

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 9, 3-4 (1-2)
Lúkianos, Vitarum auctio 14 = C 5 (1)

1 πεσσεύων Lúkianos, Diels, Kahn; πεττεύων rkp Hippolyta.

Τοιαύτην τινὰ παιίζειν παιδιάν τὸν ἔαυτοῦ Δία Ἡράκλειτος λέγει.
Kléméns Alex., Paedagogus I, 22, 1

B 53 (Kahn LXXXIII)

- 1 πόλεμος πάντων μὲν πατήρ ἐστι, πάντων δὲ βασιλεύς,
καὶ τοὺς μὲν θεοὺς ἔδειξε, τοὺς δὲ ἀνθρώπους,
3 τοὺς μὲν δούλους ἐποίησε, τοὺς δὲ ἐλευθέρους.

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 9, 4 (1-3)

Plútarchos, De Iside et Osiride 370d (1)

B 54 (Kahn LXXX)

- 1 ἀρμονίη γὰρ ἀφανῆς φανερῆς κρείττων.

Plútarchos, De animae procreatione in Timaeo 1026c

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 9, 5

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 1

Plútarchův kontext:

[τῆς δὲ ψυχῆς οὐδὲν μὲν εἰλικρινὲς οὐδ' ἄκρατον οὐδὲ χωρὶς ἀπολείπεται τῶν ἄλλων.]

'ἀρμονίη γὰρ ἀφανῆς φανερῆς κρείττων'

[καθ' Ἡράκλειτον, ἐν ᾧ τὰς διαφορὰς καὶ τὰς ἐτερότητας ὁ μιγνύων θεὸς ἔκρυψε καὶ κατέδυσεν]

ἐμφαίνεται δ' ὅμως αὐτῆς τῷ μὲν ἀλόγῳ τὸ ταραχῶδες τῷ δὲ λογικῷ τὸ εὔτακτον,

ταῖς δ' αἰσθήσεσι τὸ κατηναγκασμένον τῷ δὲ νῷ τὸ αὐτοκρατές.]

B 55 (Kahn XIV)

- 1 ὅσων ὄψις ἀκοὴ μάθησις [τουτέστι τὰ ὄργανα]
ταῦτα, [φησίν,] ἐγὼ προτιμέω,
3 [οὐ τὰ ἀφανῆ προτιμήσας.]

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 1

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 9, 5

1 ὅσων Refutationes IX, 10, 1, Diels (podle Refut. IX, 10, 1 - i když čte IX, 9, 5), Kahn; ὅσον rkp Refut. IX, 9, 5.

1-3 vsuvky označené [ ] má Refut. IX, 10, 1; nemá je Refut. IX, 9, 5, Diels, Kahn.

B 56 (Kahn XXII)

1 ἐξηπάτηνται οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὴν γνῶσιν τῶν φανερῶν
παραπλησίως Ὁμήρω
3 δος ἐγένετο τῶν Ἑλλήνων σοφώτερος πάντων.
ἐκεῖνόν τε γὰρ παῖδες φθεῖρας κατακτείνοντες ἐξηπάτησαν
5 εἰπόντες·
ὅσα εἴδομεν καὶ κατελάβομεν, ταῦτα ἀπολείπομεν,
7 ὅσα δὲ οὐτε εἴδομεν οὐτ' ἐλάβομεν, ταῦτα φέρομεν.

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 9, 5

6 κατελάβομεν rkp, Kahn; ἐλάβομεν Bernays, Diels.

B 57 (Kahn XIX)

1 διδάσκαλος πλείστων Ἡσίοδος·
τοῦτον ἐπίστανται πλεῖστα εἰδέναι,
3 ὅστις ἡμέρην καὶ εὐφρόνην οὐκ ἐγίνωσκεν·
ἔστι γὰρ ἔν.
3 εὐφρόνην Miller, Diels, Kahn; εὐφροσύνην rkp.

Verze překladu:

1 Hésiodos, učitel většiny...

B 58 (Kahn LXXIII)

1 οἱ ἰατροὶ τέμνοντες, καίοντες, πάντη βασανίζοντες κακῶς

τοὺς ἀρρωστοῦντας, ἐπαιτιῶνται
 3 μηδὲν' ἄξιον μισθὸν λαμβάνειν παρὰ τῶν ἀρρωστοῦντων,
 ταῦτα ἐργαζόμενοι,
 5 τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰς νόσους.

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 2-3

2 ἐπαιτιῶνται rkp, Kahn; ἐπαιτέονται Bernays, Diels.
 3 μισθὸν Wordsworth, Diels, Kahn; μισθῶν rkp.
 4 ταῦτα rkp, Zeller, Nestle, Bollack - Wismann; ταῦτα Wendland, Wilamowitz, Sauppe, Marcovich.

Kahn čte jen:

1 οἱ ἱατροὶ τέμνοντες καίοντες [...]
 ἐπαιτιῶνται μηδὲν' ἄξιον μισθὸν λαμβάνειν [...]
 ταῦτα ἐργαζόμενοι † τὰ ἀγαθὰ καὶ νόσους †.

B 59 (Kahn LXXIV)

1 γναφείω ὁδὸς
 εὐθεῖα καὶ σκολιή
 3 [ἡ τοῦ ὄργάνου τοῦ καλουμένου κοχλίου ἐν τῷ γναφείῳ
 περιστροφὴ εὐθεῖα καὶ σκολιή·
 5 ἀνω γὰρ ὅμοῦ καὶ κύκλῳ περιέρχεται]
 μίᾳ ἔστι, [φησί,] καὶ ἡ αὐτή.

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 4

1 γναφείω Bernays, Diels, Kranz; γραφέων rkp, Bollack a Wismann; γνάφων Marcovich, Kahn; γναφέων Bywater; γράφων Tannery; γραφίωι Mullach.
 3 γναφείω Bernays, Diels, Kranz; γραφείω rkp Paris, Bollack a Wismann.

B 60 (Kahn CIII)

1 ὁδὸς ἀνω κάτω

μία καὶ ωύτι

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 4 (1-2)

Hippokratés, De alimento (*Peri trofés* = De nutrimento) = C 2, 45

Poseidónios, fr. 289 Theiler u Kleoméda, De motu circulari corporum caelestium, p. 112

Ziegler (1)

Plótinos, Enneades IV, 8, 1, 13 (1)

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 1, 8 = A 1, 8 (1)

Tertullianus, Adversus Marcionem II, 28, 1 (lat)

Poseidóniova parafráze:

1 οδὸς γὰρ ἀνω κάτω,
[φησὶν ὁ Ἡράκλειτος,
δι' ὅλης οὐσίας τρέπεσθαι καὶ μεταβάλλειν πεφυκυίας.]

B 61 (Kahn LXX)

1 θάλασσα·
ὑδωρ καθαρώτατον καὶ μιαρώτατον·
3 ἵχθυσι μὲν πότιμον καὶ σωτήριον,
ἀνθρώποις δὲ ἄποτον καὶ ὀλέθριον.

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 5

B 62 (Kahn XCII)

1 ἀθάνατοι θνητοὶ
θνητοὶ ἀθάνατοι,
3 ζῶντες τὸν ἐκείνων θάνατον,
τὸν δὲ ἐκείνων βίον τεθνεῶτες.

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 6 (1-4)

Hérakleitos Homérikos, Allegoriae (= Quaestiones) Homericae 24 (1-4)

Maximos z Tyru, Dialexeis 4, 4 Hobein (1-2)

Maximos z Tyru, Dialexeis 41, 4 (3-4)

Kléméns Alex., Paedagogus III, 1, 5 (1-2)

Ζῶμεν τὸν ἐκείνων θάνατον,

τεθνήκαμεν δὲ τὸν ἐκείνων βίον,
Filón Alex., Legum allegiarum libri I, 108 (3-4)

B 63 (Kahn CX)

1   ἔνθα δ' ἐόντι ἐπανίστασθαι
καὶ φύλακας γίνεσθαι ἐγερτὶ ζώντων καὶ νεκρῶν.

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 6

1   ἔνθα δ' ἐόντι rkp, Diels, Bollack a Wismann; †ἔνθα δ' ἐόντι† Kahn; ἔνθα θεόν τιν' Patin; θεὸν δεῖ Sauppe; ἔνθα δέοντι Kratochvíl a Hladký podle opravy na začátku B 1 u Aristotela.

2   φύλακας rkp, Diels, Kahn; φύλακες Bollack a Wismann.
2   ἐγερτὶ ζώντων Bernays, Diels, Kahn; ἐγερτιζόντων rkp.

B 64 (Kahn CXIX)

3   Toto veškerenstvo řídí blesk.

5   [To jest, že je spravuje,
neboť ohni - věčnému - říká blesk.
O tomto ohni také říká, že je vědomý,
a že je příčinou uspořádání veškerenstva.]

1   [λέγει δὲ καὶ τοῦ κόσμου κρίσιν καὶ πάντων τῶν ἐν αὐτῷ
διὰ πυρὸς γίνεσθαι λέγων οὕτως·]

3   τάδε πάντα οἰακίζει κεραυνός.

5   [τουτέστι κατευθύνει,
κεραυνὸν τὸ πῦρ λέγων τὸ αἰώνιον.
λέγει δὲ καὶ φρόνιμον τοῦτο εἶναι τὸ πῦρ
καὶ τῆς διοικήσεως τῶν ὅλων αἴτιον·]

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 7
Filodémos, De pietate 6a, p. 70 Gomperz

3 τάδε Boeder, Kahn; τὰ δὲ rkp, Diels, Kranz.

B 65 (Kahn CXX)

1 [Ἡρακλείτειον δόξης ἔταιρος,]

κόρον καὶ χρησμοσύνην

3 καὶ ἐν τὸ πᾶν καὶ πάντα ἀμοιβῇ [εἰσάγων.]

Filón Alex., Legum allegoriarum libri III, 7

[ὅπερ οἱ μὲν]

2 κόρον καὶ χρησμοσύνην

[ἐκάλεσαν, οἵ δ' ἐκπύρωσιν καὶ διακόσμησιν,]

Filón Alex., De specialibus legibus I, 208

(Analogie k tomu: Plútarchos, De E apud Delphos 9, p. 389c)

[καλεῖ δὲ αὐτὸν]

2 χρησμοσύνην καὶ κόρον·

[χρησμοσύνη δέ ἐστιν ἡ διακόσμησις κατ' αὐτόν, ἡ δὲ ἐκπύρωσις κόρος.]

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 7

B 66 (Kahn CXXI)

1 πάντα τὸ πῦρ ἐπελθὸν

κοινεῖ καὶ καταλήψεται.

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 7

B 67 (Kahn CXXIII)

1 ὁ θεός·

ἡμέρη εὐφρόνη,

3 χειμῶν θέρος,

πόλεμος εἰρήνη,

5 κόρος λίμος

[τὰναντία ἄπαντα·
 7 οὗτος ὁ νοῦς,]

 ἀλλοιοῦται δὲ ὅκωσπερ
 9 ὀπόταν συμμιγῇ θυάμασιν,
 ὀνομάζεται καθ' ἡδονὴν ἐκάστου.

Hippolytos, Refutatio omnium haeresium IX, 10, 8
 Viz též A 1, 8 u Diogena Laertia.

2 εὐφρόνη Miller, Diels, Kahn; εύφράνθη rkp.
 8 ὅκωσπερ rkp, Kahn, Bollack a Wismann; ὅκωσπερ <πῦρ> Diels, Kranz.

[καὶ Ζ<εύς>
 <συμβ>αίνει δὲ καὶ τὰ>ναντία
 θε<ῖα θε>ῖναι
 νύκτα <ήμέραν,
 πόλεμον εἰρήνην ...>]
 Filodémos, De pietate 6 a, p. 70, Gomperz

B 67a (Kahn Appendix I)

1 [ita vitalis calor a sole procedens omnibus quae vivunt vitam subministrat,
 cui sententiae Heraclitus adquiescens optimam similitudinem dat
 3 de aranea ad animam, de tela araneae ad corpus.
 sic<ut> aranea, [ait,] stans in medio telae sentit,
 5 quam cito musca aliquem filum suum corrumpit
 itaque illuc celeriter currit quasi de fili persectione dolens,
 7 sic hominis anima aliqua parte corporis laesa
 illuc festine meat quasi impatiens laesioris corporis,
 9 cui firme et proportionaliter iuncta est.]

Hisdosus Scholasticus, Ad Chalcidium In Platon. Tim. 34b, cod. Paris. l. 8624 s. XII F.2

6 persectione Diels; perfectione rkp.

B 67a/2

non longe hoc exemplum est a Stratone et Aenesidemo et Heraclito.
 nam et ipsi unitatem animae tuentur, quae in totum corpus diffusa
 et ubique ipsa, velut flatus in calamo per cavernas,
 ita per sensualia variis modis emicet
 non tam concisa quam dispensata

Tertullianus, De anima 14

(Viz též Sextos Empeirikos, Adversus mathematicos VII, 349 - 350; VII, 127; VII, 130.)

B 68 (Kahn Appendix I)

- 1 [Καὶ διὰ τοῦτο εἰκότως αὐτὰ <sc. μυστήρια vel ἰερά>]
 ἄκεα [<sc. τὴν μὲν τῶν φαλλῶν στάσιν - I, 11, 32>]
 3 [Ἡράκλειτος προσεῖπεν, ὡς ἐξακεσόμενα τὰ δεινὰ
 καὶ τὰς ψυχὰς ἐξάντεις ἀπεργαζόμενα τῶν ἐν τῇ γενέσει συμφορῶν.]

Iamblichos, De mysteriis I, 11, 63

- 3 ἐξακεσόμενα Cobet, Parthey, Diels aj.; ἐξακούμενα Des Places, Bollack a
 Wismann; ἐξακουόμενα rkpp.

B 69 (Kahn Appendix I)

- 1 [Καὶ θυσιῶν τοίνυν τίθημι διττὰ εἴδη·
 τὰ μὲν τῶν ἀποκεκαθαρισμένων παντάπασιν ἀνθρώπων,
 3 οἶα]
- ἐφ' ἐνὸς
- 5 [ἄν ποτε γένοιτο σπανίως, ὡς φησιν Ἡράκλειτος,
 ἦ τινων ὀλίγων εὐαριθμήτων ἀνδρῶν,
 7 τὰ δ' ἔνυλα καὶ σωματοειδῆ
 καὶ διὰ μεταβολῆς συνιστάμενα]

Iamblichos, De mysteriis V, 15, 12

2 ἀνθρώπων 1 rkp; ἀνθρωπω 1 rkp.

B 70 (Kahn LVIII)

1 [Ἡράκλειτος παίδων ἀθύρματα νενόμικεν εἶναι τὰ ἀνθρώπινα δοξάσματα.]

Iamblichos, De anima (u Stobaia, Anthologium II, 1, 16), fr. 429 Schleiermacher = fr. 79 Bywatter

B 71 (Kahn V)

1 [μεμνῆσθαι δὲ καὶ]
τοῦ ἐπιλανθανομένου, ἦ ή ὁδὸς ἄγει.

Marcus Aurelius IV, 46

2 η většina rkpp; oī 1 rkp.

B 72 (Kahn V)

1 ὡ μάλιστα διηνεκῶς ὄμιλοῦσι,
[λόγῳ τῷ τὰ ὄλα διοικοῦντι]
3 τούτῳ διαφέρονται
καὶ οἵς καθ' ἡμέραν ἐγκυροῦσι,
5 ταῦτα αὐτοῖς ξένα φαίνεται

Marcus Aurelius IV, 46

4 ἐγκυροῦσι 1 rkp, Diels, Kahn; ἀκυροῦσαν 1 rkp; vynechává 1 rkp.

Pokus o rekonstrukci:

1 μάλιστα διηνεκῶς ὄμιλοῦσι λόγῳ
τούτῳ διαφέρονται
καὶ οἵς καθ' ἡμέραν ἐγκυροῦσι,
ταῦτα αὐτοῖς ξένα φαίνεται.

B 73 (Kahn V)

1 οὐ δεῖ ὥσπερ καθεύδοντας ποιεῖν καὶ λέγειν,
καὶ γὰρ καὶ τότε δοκοῦμεν ποιεῖν καὶ λέγειν.

Marcus Aurelius IV, 46

B 74 (Kahn XIII)

1 [μεμνῆσθαι ... ὅτι]
οὐ δεῖ <ώς> παῖδας τοκεώνων <sc. ποιεῖν καὶ λέγειν>,
3 [τουτέστι κατὰ ψιλόν, καθότι παρειλήφαμεν.]

Marcus Aurelius IV, 46

2 <ώς> Casaubonus; <ώςπερ> Gataker; <οὐδ' ώς> Schänkl.
2 τοκεώνων Rendall, Diels, Kahn; τοκέων ὡν rkp.

B 75 (Kahn XCI)

1 καὶ τοὺς καθεύδοντας, [οἷματι, ὁ Ἡράκλειτος]
ἐργάτας εἶναι [λέγει] καὶ συνεργοὺς τῶν
3 ἐν τῷ κόσμῳ γινομένων.

Marcus Aurelius VI, 42

B 76 (Kahn XLI)

1 γῆς θάνατος ὕδωρ γενέσθαι
καὶ ὕδατος θάνατος ἀέρα γενέσθαι
3 καὶ ἀέρος πῦρ
καὶ ἔμπαλιν.

Marcus Aurelius IV, 46

πυρὸς θάνατος ἀέρι γένεσις,

καὶ ἀέρος θάνατος ὕδατι γένεσις,
Plútarchos, De E apud Delphos 18, p. 392c

πυρὸς θάνατος ἀέρος γένεσις.
[θνήσκει καὶ πῦρ ὥσπερ ζῶον
ἢ βίᾳ σβεννύμενον ἢ δι' αὐτοῦ μαρατινόμενον.]

Plútarchos, De primo frigido 10, p. 949a

ζῆ πῦρ τὸν γῆς θάνατον,
καὶ ἀὴρ ζῆ τὸν πυρὸς θάνατον,
ὕδωρ ζῆ τὸν ἀέρος θάνατον,
γῆ τὸν ὕδατος.

Maximos z Tyru, Dialexeis 12, 4, p. 489

Kranz se pokouší rekonstruovat z Maxima s přihlédnutím k B 36:

ζῆ πῦρ τὸν ὕδατος θάνατον,
ὕδωρ ζῆ τὸν πυρὸς ἢ γῆς θάνατον
γῆ τὸν ὕδατος.

B 77 (Kahn CVIII)

- 1 [Ἡράκλειτον] ψυχῆσι [φάναι] τέρψιν
μὴ θάνατον ὑγρῆσι γενέσθαι,
- 3 [τέρψιν δὲ εῖναι αὐταῖς τὴν εἰς τὴν γένεσιν πτῶσιν, καὶ ἀλλαχοῦ δὲ φάναι]
ζῆν ἡμᾶς τὸν ἐκείνων θάνατον
5 καὶ ζῆν ἐκείνας τὸν ἡμέτερον θάνατον.

Núménios u Porfyria, De antro nympharum 10; frg. 35 Thedinga (1-5)

Proklos, In Platonis rem publicam commentarii II, 270. 30 Winnington-Ingram (1-2)

- 2 μὴ θάνατον Porfyrios (ed. TLG), Bollack a Wismann, Kahn; ἢ θάνατον Diels;
καὶ θάνατον Kranz; vynechává Schuster.

- 1 [ὅπῃ φησὶν Ἡράκλειτος,] θάνατος ψυχαῖσιν
ὑγραῖσι γενέσθαι.

Proklos, In Platonis rem publicam commentarii II, 270, 30 Winnington-Ingram

(Aristeidés Quintilianus, De musica II, 17.89)

B 78 (Kahn LV)

1 ἥθος γὰρ ἀνθρώπειον μὲν οὐκ ἔχει γνώμας,
θεῖον δὲ ἔχει

Kelsos u Órigena, Contra Celsum VI, 12

Viz také A 16 /2.

B 79 (Kahn LVII)

1 ἀνὴρ νήπιος ἥκουσε πρὸς δαίμονος
ὅκωσπερ παῖς πρὸς ἀνδρός.

Kelsos u Órigena, Contra Celsum VI, 12

B 80 (Kahn LXXXII)

1 εἰδέναι δὲ χρὴ τὸν πόλεμον ἐόντα ξυνόν,
καὶ δίκην ἔριν,
3 καὶ γινόμενα πάντα κατ' ἔριν
καὶ χρεών.

Kelsos u Órigena, Contra Celsum VI, 42 (1-4)

Aristotelés, Ethica Nicomachea 1155b 6 (3)

Viz též A 1, 8 u Diogena Laertia.

1 εἰδέναι δὲ Diels, Kranz, Kahn; εἰδέναι Schleiermacher; εἰ δὲ rkp.
2 ἔριν Schleiermacher, Diels (podle A 22), Kahn; ἐρεῖν rkp.
4 χρεών Diels podle Filodéma, De pietate; χρεώμενα rkp, Wolf, Kahn; κατὰ
χρεώμενα Schuster; κρινόμενα Bywater; χωρεόμενα Gundermann.

[καὶ τὸν πόλεμον καὶ τὸν Δία τὸν αὐτὸν εἶναι,
καθάπερ καὶ τὸν Ἡράκλειτον λέγειν.]

Filodémos, De pietate 14, 26 (Diels podle revize Philodemi Papyri incerti, p. 81 Gomperz)

B 81 (Kahn XXVI)

1 [...] ἡ τῶν φητόρων εἰσαγωγή ...]
κοπίδων ἐστὶν ἀρχηγός.

Diogenés Stoik (= z Babylónu), fr. 105, v: Filodémos, Rhetorica I, coll. 56, 62, p. 351 Sudh.

1 [κοπίδας δὲ τὰς τῶν λόγων τέχνας ἄλλοι τε καὶ ὁ Τίμαιος οὗτως γράφων]
[ῶστε καὶ φαίνεσθαι μὴ τὸν Πυθαγόραν εύρετὴν ἀληθινὸν ὄντα]
3 κοπίδων
[μηδὲ τὸν ύφ' Ἡρακλείτου κατηγορούμενον,
5 ἀλλ' αὐτὸν <τὸν> Ἡράκλειτον εἶναι τὸν ἀλαζονεύμενον.]

Tímaios z Tauromenia = Timaeus Historicus, fr. 132 (Volume-Jacoby-F 3b,566) v: Schol. in Eur. Hec. 131

1 γράφων Schwarz, Jacoby; γράφει rkpp; γράφωσιν rkpp.
2 εύρετὴν ἀληθινὸν ὄντα Schwarz; εύρομενον 1 rkp; εύραμενον 1 rkp;
εύρετὴν γενόμενον Mette; εύρετὴν ὄντα Diels.
4 <τὸν> Schwarz.

B 82 (Kahn LVI)

1 πιθήκων ὁ κάλλιστος αἰσχρὸς
ἀνθρώπων γένει συμβάλλειν.

Platón, Hippias maior 289a

2 ἀνθρώπων Bekker, Diels, Kahn (podle B 83); ἄλλω rkpp; ἀνδρῶν Gomperz.

B 83 (Kahn LVI)

1 ἀνθρώπων ὁ σοφώτατος πρὸς θεὸν πίθηκος φανεῖται
[καὶ σοφίῃ καὶ κάλλει καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν;]

Platón, Hippias maior 289b

B 84 (Kahn LII, LIII)

- 1 μεταβάλλον ἀναπαύεται.
 2 κάματός ἐστι τοῖς αὐτοῖς μοχθεῖν καὶ ἄρχεσθαι.

Plótinos, Enneades IV, 8, 1, 14

‘Ο μὲν γὰρ Ἡράκλειτος, ὃς ήμιν παρακελεύεται ζητεῖν τοῦτο, ἀμοιβάς (B 90) τε ἀναγκαίας τιθέμενος ἐκ τῶν ἐναντίων, ὁδόν τε ἄνω κάτω (B 60) εἰπὼν καὶ μεταβάλλον ἀναπαύεται (B 84.1) καὶ κάματός ἐστι τοῖς αὐτοῖς μοχθεῖν καὶ ἄρχεσθαι (B 84.2) εἰκάζειν ἔδωκεν ἀμελήσας σαφῆ ήμιν ποιῆσαι τὸν λόγον, ὡς δέον ἵσως παρ’ αὐτῷ ζητεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτὸς ζητήσας εὗρεν.

Plótinos, Enneades IV, 8, 1, 11-17

B 85 (Kahn CV)

- 1 θυμῷ μάχεσθαι χαλεπόν·
 ὅ τι γὰρ ἀν θὲλη,
 3 ψυχῆς ὠνεῖται.

Plútarchos, Amatorius 11, p. 755d (1-3)

Plútarchos, De cohibenda ira 457d (1-3)

Plútarchos, Vita Coriolanum 22, 1 (1-3)

Iamblichos, Protrepticus 21, p. 113 (1-3)

Aristotelés, Ethica Eudemia 1223b 23 (1 a 3)

Aristotelés, Politica 1315a 29 (1 a 3)

Aristotelés, Ethica Nicomachea 1105a 7 (1)

2 ὁ τι γάρ Amatorius, De cohibenda ira, Iamblichos; ὁ γάρ Vita Corriolanum;
 vypouští Bollack a Wismann na základě Aristotela, Ethica Eud. 1223b 22.

(Diels-Kranz: θὲλη je archaická forma ἔοιθυμη)

B 86 (Kahn LXXXVI)

- 1 [ἀλλὰ τὰ μὲν τῆς γνώσεως βάθη] κρύπτειν ἀπιστίη ἀγαθὴ, [καθ'
 Ἡράκλειτόν,]

2 ἀπιστίη γὰρ διαφυγγάνει μὴ γιγνώσκεσθαι.

Kléméns Alex., Stromata V, 88, 5

1 ἀπιστίη ἀγαθὴ poznámka v rkp, Stählin; ἀπιστίη ἀγαθῆ rkp.

2 ἀπιστίῃ Stählin z Plútarcha; ἀπιστίη rkp.

[ἀλλὰ τῶν μὲν θείων τὰ πολλὰ καθ' Ἡράκλειτον]

2 ἀπιστίη γὰρ διαφυγγάνει μὴ γιγνώσκεσθαι.

Plútarchos, Vita Coriolanum 38

2 ἀπιστίη rkp, Bywater, Diels; ἀπιστίη rkpp, Kahn, Bollack-Wismann; ἀπιστίη většina rkp; πίστιν 1 rkp.

B 87 (Kahn LX)

1 βλὰξ ἄνθρωπος ἐπὶ παντὶ λόγῳ φιλεῖ ἐπτοῦσθαι.

Plútarchos, Quomodo adolescens poetas audire debeat (= De audiendis poëtis) 28d

1 ἐπτοῦσθαι část rkpp Quomodo adolescens... 28d, Kahn, Bollack a Wismann, Xylander jako oprava 41d na základě 28d, tak i Diels, Kranz; πεποιῆσθαι ostatní rkpp Quomodo adolescens... 28d; παιδεύεσθαι rkpp De recta ratione audiendi 41a.

1 βλὰξ ἄνθρωπος ἐπὶ παντὶ λόγῳ παιδεύεσθαι φιλεῖ.

Plútarchos, De recta ratione audiendi 41a

B 88 (Kahn XCIII)

1 ταῦτὸ γ' ἔνι
ζῶν καὶ τεθνηκός
3 καὶ τὸ ἐγρηγορὸς καὶ τὸ καθεῦδον
καὶ νέον καὶ γηραιόν·
5 τάδε γὰρ μεταπεσόντα ἐκεῖνά ἐστι,
κὰκεῖνα πάλιν μεταπεσόντα ταῦτα.

Plútarchos, Consolatio ad Apollonium 10, p. 106e

(Náznak parafráze: Plútarchos, De E apud Delphos 18, p. 392cd)

- 1 γ' ἔνι 1 rkp, Babbitt, Bollack a Wismann; τ' ἔνι 2 rkpp, Diels, Kahn.
 3 <τὸ> Reiske, Babbit, Diels, Kahn, Bollack a Wismann.
 3 τὸ καθεῦδον 1 rkp, Babbitt, Kahn; καθεῦδον 3 rkpp, Diels.
 5-6 τάδε ... ταῦτα vynechává Schleiermacher, Wilamowitz (považují za Plútarchovo).

B 89 (Kahn VI)

- 1 τοῖς ἐγρηγορόσιν ἔνα καὶ κοινὸν κόσμον εἶναι,
 τῶν δὲ κοιμωμένων ἔκαστον εἰς ἴδιον ἀναστρέφεσθαι.

Plútarchos, De superstitione 3, p. 166c

- 2 ἀναστρέφεσθαι 1 rkp, Bollack-Wismann, připouští Kranz; ἀποστρέφεσθαι
 ostatní rkpp, Diels, Kahn, Marcovich, Robinson, Conche.
 (Diels a Kranz považují 2. řádek za Plútarchův text, Kahn celý zlomek.)

B 90 (Kahn XL)

- 1 πυρός τε ἀνταμείβηται πάντα [φησὶν Ὁράκλειτος]
 καὶ πῦρ ἀπάντων,
 3 ὄκωσπερ χρυσοῦ χρήματα
 καὶ χρημάτων χρυσός,

Plútarchos, De E apud Delphos 8, p. 388e

- 1 ἀνταμείβηται rkpp, Bollack-Wismann; ἀνταμοίβηται 1 rkp; ἀνταμοιβὴ τὰ
 Diels, Kahn; ἀνταμοιβὴν τὰ Sieveking.
 4 ὄκωσπερ Bernardakis, Diels, Kahn; ὥσπερ 1 rkp; ἐκ ὥσπερ 1 rkp.

- 1 πυρὸς γὰρ ἀμοιβὴν εἶναι [φησὶν Ὁράκλειτος] πάντα.

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 8 = A 1, 8 (viz též A 1, 7)

Simplikios, In Aristotelis Physicorum libros commentaria 23, 38 (Vol. IX, p. 24. 4-8 Diels) =
 Theofrastos, Physicorum opiniones fr. 1, D. 475 = Kahn XLIII B = část A 5 /2

1 [‘Ηράκλειτος, ...] ἀμοιβάς [τε ἀναγκαίας τιθέμενος ἐκ τῶν ἐναντίων,]
Plótinos, Enneades IV, 8, 1, 12 (viz B 84.1)

B 91 (Kahn LI)

1 ποταμῷ [γὰρ] οὐκ ἔστιν ἐμβῆναι δὶς τῷ αὐτῷ
[καθ' Ἡράκλειτον
3 οὐδὲ θνητῆς οὐσίας δὶς ἄψασθαι κατὰ ἔξιν <τῆς αὐτῆς>,
ἀλλ' ὀξύτητι καὶ τάχει μεταβολῆς]
5 σκίδνησι καὶ πάλιν συνάγει,
[μᾶλλον δ' οὐδὲ πάλιν οὐδὲ ὕστερον
7 ἀλλ' ἄμα συνίσταται καὶ ἀπολείπει καὶ]
πρόσεισι καὶ ἀπεισιν.

Plútarchos, De E apud Delphos 18, p. 392b (1-8)

Plútarchos, De sera numinis vindicta 559c (z Poseidónia, Fr. 367.21-24 Theiler) (parafráze 1)

Platón, Kratylos 402a = A 6 /1 (1)

Aristotelés, Metaphysica III, 1010a 14 (1)

Viz též A 1, 8 u Diogena Laertia; A 10 /1 (Platón, Sofistes).

3 κατὰ ἔξιν <τῆς αὐτῆς> Diels, Kranz; κατὰ ἔξιν rkpp, Kahn.
5 Za podmět těchto slov považuje Diels θεός, „bůh“, analogicky k Epist. Heracl. 6:
θεὸς ἐν κόσμῳ μεγάλα σώματα ἰατρεύει. ἐπανισοῖ αὐτῶν τὸ ἀμετρον ... συνάγει
τὰ σκιδνάμενα ...

[ἢ λήσομεν εἰς τὸν Ἡρακλείτειον ἀπαντα πράγματα ποταμὸν ἐμβαλόντες,
εἰς δὲν οὐ φησι δὶς ἐμβῆναι τῷ πάντα κινεῖν
καὶ ἐτεροιοῦν τὴν φύσιν μεταβάλλουσαν.]

Plútarchos, De sera numinis vindicta 559c (z Poseidónia, Fr. 367.21-24 Theiler)

[πάντα χωρεῖ καὶ οὐδὲν μένει,
καὶ ποταμοῦ ύδωρ ἀπεικάζων τὰ ὄντα λέγει ὡς]
1 δὶς ἐς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἀν ἐμβαίης.
Platón, Kratylos 402a = A 6 /1

1 δὶς τῷ αὐτῷ ποταμῷ οὐκ ἔστιν ἐμβῆναι

Aristotelés, Metaphysica III, p. 1010a 14

[”Εμπεδον ούδέν· ἔγωγε όρος θολεροῦ ποταμοῖο
Αἰὲν ἐπερχόμενος, ἐσταός ούδὲν ἔχων.]

Grégorios z Nazianzu, De humana natura 27 v: Carmina moralia, 1, 2 14; Migne PG 37, 757, 11 (Hürt to pokládá za inspirované Hérakleitem.)

B 92 (Kahn XXXIV)

1 Σίβυλλα δὲ μαινομένω στόματι [καθ' Ἡράκλειτον]
ἀγέλαστα
3 καὶ ἀκαλλώπιστα
καὶ ἀμύριστα
5 φθεγγομένη χιλίων ἑτῶν ἐξικνεῖται τῇ φωνῇ διὰ τὸν θεόν.

Plútarchos, De Pythiae oraculis 6, p. 378a
(Cfr. tamtéž 406a; Amatorius 763a.)

B 93 (Kahn XXXIII)

1 ὁ ἄναξ, οὗ τὸ μαντεῖόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς,
οὔτε λέγει
3 οὔτε κρύπτει
ἀλλὰ σημαίνει.

Plútarchos, De Pythiae oraculis 21, p. 404d (1-4)

Stobaios, Anthologium III, 1, 199 (1-4)

Iamblichos, Epistula ad Dexippum; u Stobaia, Anthologium II, 2, 5 (parafráze 2-4)

Iamblichos, De mysteriis III, 15 (parafráze 2-4)

1 [ώς] ὁ ἄναξ Turnebus, Diels, Kahn, Sieveking; ὥσθ' ἄναξ 2 rkpp.

B 94 (Kahn XLIV)

1 ᾗλιος γὰρ οὐχ ὑπερβήσεται μέτοπα·
εἰ δὲ μή, Ἐρινύες
3 μιν Δίκης ἐπίκουροι ἐξευρήσουσιν.

Plútarchos, De exilio 11, p. 604a

Parafráze: Plútarchos, De Iside et Osiride, p. 370d

Filodémos, De pietate 6a, p. 70 Gomperz (parafráze 2-3)
 Viz B 3a (Papyrus Derveni).

B 95 (Kahn CVII)

1 ἀμαθίην κρύπτειν ἄμεινον,

Plútarchos, De recta ratione audiendi 43d
 Plútarchos, An virtus doceri possit 439d

1 ἀμαθίην [γὰρ] ἄμεινον [ῶς φησιν Ἡράκλειτος] κρύπτειν,
 [ἔχον δ' ἐν ἀνέσει καὶ παρ' οἶνον.]

Plútarchos, Quaestiones convivales III, 1, p. 644f

[Κρύπτειν ἀμαθίην κρέσσον ἢ ἐς τὸ μέσον φέρειν.]

Stobaios, Anthologium I, 175 (= zrušený Hérakleitův zlomek B 109 Diels)

B 96 (Kahn LXXXVIII)

1 νέκυες κοπρίων ἐκβλητότεροι.

Strabón, Geographica XVI, 26, 784
 Plútarchos, Quaestiones convivales IV, 4, 3, p. 669a
 Kelsos u Órigena, Contra Celsum V, 14, 20
 Plótinos, Enneades V, 1 , 2, 42

B 97 (Kahn LXI)

1 κύνες [γὰρ καὶ] βαῦζουσιν ὅν ἀν μὴ γινώσκωσι.

Plútarchos, An seni respublica gerenda sit 7, p. 787c

1 καὶ βαῦζουσιν rkp, Kahn; καταβαῦζουσιν Wakefield, Diels;
 1 ὅν rkp, Kahn; τῶν Wilamowitz; ὅν Diels.

B 98 (Kahn CXI)

1 αἱ ψυχαὶ ὁσμῶνται καθ' Ἀιδην.

Plútarchos, De facie in orbe lunae 28, p. 943e

B 99 (Kahn XLVI)

1 ήλιου μὴ ὄντος ἔνεκα τῶν ἄλλων ἀστρων
εὐφρόνην ἀν ἥγομεν.

Plútarchos, De fortune 98c

Viz též A 1, 10 u Diogena Laertia.

εἰ μὴ ἥλιος (φησίν) ἦν,
εὐφρόνη ἀν ἦν.

Plútarchos, Aquane an ignis sit utilior 7, p. 957a 6

ἥλιου μὴ ὄντος ἔνεκα τῶν ἄλλων ἀστρων
νὺξ ἀν ἦν τὰ πάντα.

Kléméns Alex., Protrepticus 113, 3

B 100 (Kahn XLII A)

1 [καὶ πείρατα καὶ περιόδους·
ῶν ὁ ἥλιος
3 ἐπιστάτης ὅν καὶ σκοπὸς
όρίζειν καὶ βραβεύειν καὶ ἀναδεικνύναι καὶ ἀναφαίνειν μεταβολὰς καὶ]
5 ὥρας αἱ πάντα φέρουσι

[καθ' Ἡράκλειτον,
7 οὐ φαύλων οὐδὲ μικρῶν ἀλλὰ τῶν μεγίστων καὶ κυριωτάτων
τῷ ἡγεμόνι καὶ πρώτῳ θεῷ γίγνεται συνεργός.]

Plútarchos, Platonicae quaestiones 8, 4, p. 1007d

Viz též A 1, 10 u Diogena Laertia.

(Kahn XLII B)

[πάντων ὡν φέρουσιν ὥραι γῆ δὲ φύει.]

Plútarchos, De defectu oraculorum 416a

B 101 (Kahn XXVIII)

1 ἐδιζησάμην ἐμεωυτόν.

Plútarchos, Adversus Colotem 20, p. 1118c

Iúlianos, Orationes VI, p. 1085a

Suidás, Lexicon, s.v. πόστουπος

Plótinos, Enneades V, 9, 5, 29

1 [αὗτὸν ἔφη διζήσασθαι καὶ μαθεῖν πάντα παρ' ἔαντοῦ.]

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX 1, 5 = A 1, 5

B 101a (Kahn XV)

1 ὀφθαλμοὶ γὰρ τῶν ὥτων ἀκριβέστεροι μάρτυρες.

Polybios, Historiae XII, 27, 1

B 102 (Kahn LXVIII)

1 τῷ μὲν θεῷ καλὰ πάντα καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια,
ἀνθρώποι δὲ ἀ μὲν ἄδικα ύπειλήφασιν ἀ δὲ δίκαια.

Porfyrios, Quaestionem homericarum ad Iliadem pertinentiam reliquaiae, ad IV, 4 (I, 69, 6
Schr. = Erbse, p. 445)

2 καὶ ἀγαθὰ 1 rkp, Diels, Kahn; vynechávají 3 rkpp.

B 103 (Kahn XCIX)

1 ξυνὸν [γὰρ] ἀρχὴ καὶ πέρας ἐπὶ κύκλου περιφερείας.

Porfyrios, Quaestionem homericarum ad Iliadem pertinentiam reliquaiae, ad XIV, 200, 37 (I, 190 Schr.)

1 Wilamowitz uznává za pravé jen po πέρας; Marcovich vypouští γὰρ a περιφερείας; Kahn chápe vše jen jako referenci.

B 104 (Kahn LIX)

1 τίς γὰρ αὐτῶν νόος ἢ φρήν;
δῆμων ἀοιδοῖσι πείθονται
3 καὶ διδασκάλω χρείωνται ὁμίλω
οὐκ εἰδοτες ὅτι οἱ ἄπολλοι κακοί, ὀλίγοι δὲ ἀγαθοί'.

Proklos, In Platonis Alcibiadem I, 256, p. 525, 21 Cumont (1-4)
Kléméns Alex., Stromata V, 59, 4 (2-4)

2 ἀοιδοῖσιν Kléméns, Bernays (opravuje Prokla podle Klémenta), Diels, Kahn; αἰδοὺς rkp Prokla.
2 πείθονται Diels, Kahn; ἡπιόων τε Proklos; ἡπιόωνται Bollack a Wismann;
ἔπεσθαι Klémens.
3 χρείωνται Diels, Kahn; χρειῶν τε Proklos; χρέεσθαι Kléméns.
4 οἱ rkp Prokla; vyneschávají Kléméns, Bernays, Wilamowitz.

[αἱ γοῦν Ἰάδες μοῦσαι διαρρήδην λέγουσι]
2 τοὺς μὲν πολλοὺς καὶ δοκησισόφους
3 δῆμων ἀοιδοῖσι ἔπεσθαι
καὶ νόμοισι χρέεσθαι,
5 [εἰδότας ὅτι] ἄπολλοι κακοί, ὀλίγοι δὲ ἀγαθοί'.
Kléméns Alex., Stromata V, 59, 4

B 105 (Kahn XXIII)

1 [Ἡράκλειτος ἐντεῦθεν ἀστρολόγον φησὶ Ὁμηρον
καὶ ἐν οἷς φησι·

3 μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἄνδρων
οὐ κακὸν οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται. [II. VI, 488-9]

Scholia in Iliadem ad XVIII, 251 (AT):

(= k verši:)

Ἐκτορὶ δ' ἦν ἑταῖρος, ἵη δ' ἐν νυκτὶ γένοντο,
ἀλλ' ὁ μὲν ἀρ μύθοισιν, ὁ δ' ἔγχει πολλὸν ἐνίκα·

B 106 (Kahn XX)

1 [...] Ἡράκλειτος ἐπέπληξεν Ἡσιόδῳ,
τὰς μὲν <sc. ἡμέρας> ἀγαθὰς ποιουμένω τὰς δὲ φαύλας,
3 ως ἀγνοοῦντι]

φύσιν ἡμέρας ἀπάσης μίαν οὖσαν

Plútarchos, Camillus 19, 1

[unus [inquit] dies par omni est.]

Seneca, Epistulae 12, 7 Reynolds

B 107 (Kahn XVI)

1 κακοὶ μάρτυρες ἀνθρώποισιν ὀφθαλμοὶ καὶ ὥτα
βαρβάρους ψυχὰς ἔχόντων,

Sextos Empeirikos, Adversus mathematicos VII, 126 = A 16 /1, 126

Κακοὶ γίνονται ὀφθαλμοὶ καὶ ὥτα ἀφρόνων ἀνθρώπων
ψυχὰς βαρβάρους ἔχόντων.

Stobaios, Anthologium III, 4, 54

B 108 (Kahn XXVII)

1 Ὄκόσων λόγους ἥκουσα,
οὐδεὶς ἀφικνέεται ἐξ τοῦτο, ὥστε γινώσκειν

3 ὁ τι σοφόν ἐστι πάντων κεχωρισμένον.

Stobaios, Anthologium III, 1, 174, 3-4

2 ἀφικνέεται ed. Stobaia; ἀφικνεῖται edd. Hérakleita.

3 ὁ τι σοφόν rkp, ed. Stobaia, Diels, Bollack a Wismann, Kahn; ὅτι <τὸ> σοφὸν Diels-Kranz (jako způsob pochopení, podle Kranze prý není u Hérakleita před σοφὸν člen nutný).

Verze 1 rkp:

3 ἦ γὰρ θεὸς ἦ θηρίον ὁ τι σοφόν ἐστι πάντων κεχωρισμένον.

(B 109)

(Jako Hérakleitův zlomek B 109 Diels bývalo dříve uváděno Stobaiovo čtení zlomku B 95 - viz tam.)

B 110 (Kahn LXVII)

1 Ἀνθρώποισι γίνεσθαι όκόσα θέλουσιν, οὐκ ἄμεινον.

Stobaios, Anthologium III, 1, 176

B 111 (Kahn LXVII)

1 Νοῦσος ύγιείην ἐποίησεν ἥδὺ καὶ ἀγαθόν,

λιμὸς κόρον,

3 κάματος ἀνάπαυσιν.

Stobaios, Anthologium III, 1, 177

1 ύγιείην 1 rkp; ύγέιην 2 rkpp; ύγιείαν 2 rkpp.

B 112 (Kahn XXXII)

1 σωφρονεῖν·

ἀρετὴ μεγίστῃ καὶ σοφίᾳ

3 ἀληθέα λέγειν καὶ ποιεῖν

κατὰ φύσιν ἐπαῖοντας.

Stobaios, Anthologium III, 1, 178

1 σωφρονεῖν rkp, Gomperz, Kranz, Kahn; τὸ φρονεῖν Diels.

B 113 (Kahn XXXI)

1 Ξυνόν ἔστι πᾶσι τὸ φρονέειν.

Stobaios, Anthologium III, 1, 179

B 114 (Kahn XXX)

1 ξὺν νόῳ λέγοντας
ἰσχυρίζεσθαι χρὴ τῷ ξυνῷ πάντων,
3 ὅκωσπερ νόμῳ πόλις καὶ πολὺ ἰσχυροτέρως.
τρέφονται γὰρ πάντες οἱ ἀνθρώπειοι νόμοι οὐπό ἐνὸς τοῦ θείου·
5 κρατεῖ γὰρ τοσοῦτον ὄκοσον ἐθέλει
καὶ ἐξαρκεῖ πᾶσι καὶ περιγίνεται.

Stobaios, Anthologium I, 1, 179

3 καὶ πολὺ Schleiermacher, Diels, Kahn, ed. Stobaia; καὶ πόλις rkp.
6 (Po περιγίνεται navrhuje Diels chápátko předmět <πάντων>, prý podle imitace
Hérakleita u Plútarcha, De Iside et Osiride 45, 369a.)

B 114a (*Neoficiální označení, za Hérakleitův považuje zlomek Janko*)

5 [χρῆσαι δὲ καὶ ἀρκέσαι ταῦτὸν δύναται.
σκέψασθαι δὲ χρὴ ἐφ' ὡς κεῖται τὸ ἀρκέσαι
καὶ τὸ χρῆσαι.]

8 χρᾶν τὸνδε τὸν θεὸν νομίζοντες ἐρχονται
πενσόμενοι ἄσσα ποῶσι.

Papyrus Derveni, col. 11.5-9

B 115 (Kahn CI)

1   ψυχῆς ἐστὶ λόγος
       έαυτὸν αὔξων.

Stobaios, Anthologium III, 1, 180 (Stobaios však výrok připisuje Sókratovi.)

Překladová verze:

1   K duši patří řeč,
        která sama sebou roste.

B 116 (Kahn XXIX)

1   Ἀνθρώποισι πᾶσι μέτεστι γινώσκειν ἔωντοὺς καὶ σωφρονεῖν.

Stobaios, Anthologium V, 6

1   σωφρονεῖν rkp, Kranz, Kahn; φρονεῖν nebo εὖ φρονεῖν ‹άλλ' οὐ ποιῦσι Diels.

B 117 (Kahn CVI)

1   Ἀνὴρ ὄκοταν μεθυσθῆ,
       ἄγεται ύπὸ παιδὸς ἀνήβου
 3   σφαλλόμενος,
       οὐκ ἐπαΐων ὅκη βαίνει,
 5   ύγρὴν τὴν ψυχὴν ἔχων.

Stobaios, Anthologium III, 5, 7

B 118 (Kahn CIX)

1   αὐγὴ ξηρὴ ψυχὴ σοφωτάτη καὶ ἀρίστη.

Stobaios, Anthologium III, 5, 8

Stobaios, Anthologium III, 17, 42

Filón Alex., De providentia II, 67 u Eusebia, Praeparatio evangelica VIII, 14

Plútarchos, De esu carnium 995e

Plútarchos, De defectu oraculorum 432f

Plútarchos, Vita Romuli 28, 9

Kléméns Alex., Paedagogus II, 29, 3

Galénos, Scripta minora IV, 786 Kühn

Porfyrios, De anthro nympharum 11

Hermiás, In Platonis Phaedrum 27, 28 Couvreur

Aristeidés Quintilianus, De musica II, 17, 85

1 αὐγὴ ξηρὴ ψυχὴ Stobaios (2 místa), Filón, Plútarchos, Galénos, Hermiás, Porfyrios, Aristeidés Quintillianus, Kahn; αὐγὴ δὲ ψυχὴ ξερὰ Kléméns; αὕη ψυχὴ Trincavelli (podle 1 rkp Stobaia III, 5, 8).

1 σοφωτάτη většina autorů; vynechává Plútarchos (Vita Romuli 28, 9; De defectu orac. 432f).

1 καὶ ἀριστη většina autorů; vynechávají Plútarchos (432f), Hermiás, Aristeidés Quintilianus, Porfyrios, Galénos.

Ficino (Theologia platonica):

αυγη ξηρη, ψυχη σοφωτατη
[id est] lux sicca, anima sapientissima.

[ύγρὸν δὲ ἐφέλκεται <sc. ἡ ψυχή>, ὅταν συννεχῶς μελετήσῃ ὄμιλεῖν τῇ φύσει, ἵσ εν γρῷ τὸ ἔργον καὶ ὑπόγειον μᾶλλον. ὅταν δὲ μελετήσῃ ἀφίστασθαι φύσεως, αὐγὴ ξηρὰ γίνεται, ἀσκιος καὶ ἀνέφελος: ύγρότης γὰρ ἐν ἀέρι νέφος συνίστησι, ξηρότης δὲ ἀπὸ τῆς ἀτμίδος αὐγὴν ξηρὰν ύφιστησιν.]

Porfyrios, Sententiae ad intelligibilia ducentes 29, 38-43

B 119 (Kahn CXIV)

1 ἥθος ἀνθρώπω δαίμων.

Plútarchos, Platonicae quaestiones 999e

Stobaios, Anthologium IV, 40, 23

Alexandros z Afrodisiady, De fato 6, p. 170, 16 Bruns

1 ἀνθρώπω Plútarchos, Stobaios; ἀνθρώπων Alexandros.

B 120 (Kahn XLV)

1 [βελτίων δ' Ἡράκλειτος καὶ ὄμηρικώτερος,
όμοιώς ἀντὶ τοῦ ἀρκτικοῦ τὴν ἀρκτον ὄνομάζων]
3 ἡοῦς καὶ ἐσπέρης τέρματα
ἡ ἀρκτος καὶ ἀντίον τῆς ἀρκτου οὔρος αἰθρίου Διός.

Strabón, Geographica I, 1, 6, p. 3

3 τέρματα většina rkp; vynechává 1 rkp.

B 121 (Kahn LXIV)

1 [καθάπτεται δὲ καὶ τῶν Ἐφεσίων
ἐπὶ τῷ τὸν ἔταιρον ἐκβαλεῖν Ἐρμόδωρον ἐν οἷς φησιν,]
3 ἄξιον Ἐφεσίοις ἡβηδὸν ἀποθανεῖν πᾶσι
καὶ τοῖς ἀνήροις τὴν πόλιν καταλιπεῖν, οἵτινες Ἐρμόδωρον
5 «ἄνδρα» ἔωντῶν ὀνήιστον ἐξέβαλον λέγοντες,
ἡμέων μηδὲ εἰς ὀνήιστος ἔστω·
7 εἰ δέ τις τοιοῦτος, ἄλλη τε καὶ μετ' ἄλλων.

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 2 = A 1, 2

3 ἀποθανεῖν rkp; ἀπάγξασθαι Long, Kranz (podle Strabóna).
5 «ἄνδρα» ἔωντῶν Long, Kranz (podle Strabóna); ἔωντῶν rkp.

1 [Ἡράκλειτός τε ὁ σκοτεινὸς καλούμενος καὶ Ἐρμόδωρος,
περὶ οὐ ὁ αὐτὸς οὗτός φησιν]
3 ἄξιον Ἐφεσίοις ἡβηδὸν ἀπάγξασθαι,
οἵτινες Ἐρμόδωρον ἄνδρα ἔωντῶν ὀνήιστον ἐξέβαλον, φάντες
5 ἡμέων μηδὲ εἰς ὀνήιστος ἔστω,
εἰ δὲ μή, ἄλλη τε καὶ μετ' ἄλλων.
7 [δοκεῖ δ' οὗτος ὁ ἀνήρ νόμους τινὰς Ἄρωμαίοις συγγράψαι.]

Strabón, Geographica XIV, 1, 25, p. 642 = A 3a (1-7)

Musonius Rufus, Dissertationum a Lucio dig. IX, 97 = fr. 9, p. 47 Hense (3)

Est apud Heraclitum physicum de principe Ephesiorum Hermodoro;
universos ait Ephesios esse morte multandos,

3 quod, cum civitate expellerent Hermodorum, ita locuti sint:
'nemo de nobis unus excellat;
5 sin quis extiterit, alio in loco et apud alios sit.'
an hoc non ita fit omni in populo?

Cicero, Tusculanea V, 105 (1-6); viz A 3a /2

B 122 (Kahn Appendix I)

1 [Ἡράκλειτος ... ἀγχιβασίην ... ἀμφισβητεῖν]

Na základě těchto lexikografických referencí:

[΄Αμφισβατεῖν· ἔνιοι τὸ ἀμφισβητεῖν, Ἰωνες δὲ καὶ Ἀγχιβατεῖν.

καὶ Ἀγχιβασίην Ἡοάκλειτος.]

[['Αυφισβητεῖν· μὴ συμφωνεῖν, ἀλλ' οἶον χωρὶς βαίνειν καὶ ἀμφιβάλλειν.]

Suidas, Lexicon, s.v. Ἀμφισβατεῖν

¹ Αγχιβασίνη 5 rkpp; ² Αγχισβασίνη 2 rkpp a také rkpp hesla Αγχιβατεῖν.

, Lexicon, s.v. Ἀγγιβατεῖν

τον Λεξικόν των πατέρων

Hesjedal, Lorraine, 1941-; Hesjedal, Lorraine, 1941-; Hesjedal, Lorraine, 1941-;

B 123 (Kahn X)

φύσις [δε καθ' Ἡράκλειτον] κρύπτεσθαι φιλει.

Themistios, Orationes 5, Hypaticus ad autocratorem Iovianum, p. 69 Harduin

[φύσεως τῆς κρύπτεσθαι φιλούσης]

Filón Alex., De fuga et inventione 179

Filón Alex., De mutatione nominum 60, 6

ἡ φύσις κρύπτεσθαι φιλεῖ [καθ' Ἡράκλειτον].

Porfyrios u Prokla, In Platonis rem publicam commentarii II, p. 107, 6 Kroll

φιλεῖ [γὰρ] ἡ φύσις κρύπτεσθαι
Iúlianos, Orationes 7, 216 = Ad Heracleionem Cynicum de natura 11

B 124 (Kahn CXXV)

1 ὥσπερ σάρμα εἰκῇ κεχυμένων ὁ κάλλιστος [φησὶν Ἡράκλειτος], [ό]
κόσμος.

Theofrastos, Metaphysica 15, p. 7a 14 Usener (p. 16 Ross & Fobes)

1 ὥσπερ rkp, Diels; vnechává Kahn, Bollack.

1 σάρμα Diels, Kahn; σάρξ rkp, Gomperz; σάρον Bernays; σωρὸς Usener;
vypouští Bollack.

1 κεχυμένων rkpp, Diels, Kahn; κεχυμένον Usener.

1 κόσμος Wimmer, Diels, Kahn; ὁ κόσμος rkp.

B 125 (Kahn LXXVII)

1 καὶ ὁ κυκεῶν διίσταται
κινούμενος.

Theofrastos, fr. 8, sect. 9 Wimmer (De vertigine 9 - 10)

2 κινούμενος rkp, Bollack a Wismann; <μὴ> κινούμενος Bernays, Wimmer, Diels
(podle Alexandra Afrodisej), Kahn.

1 ὁ δὲ κυκλεύων, [ἥσπερ καὶ Ἡράκλειτός φησιν,]
ἐὰν μή τις ταράττῃ, ἴσταται.

Alexandros z Afrodisiady, Problemata IV, 42 Usener

1 κυκλεύων rkp; κυκεῶν Usener.

2 ἴσταται rkp, Bollack a Wismann; διίσταται Usener.

B 125a (Kahn Appendix I)

1 μὴ ἐπιλίποι ύμᾶς πλοῦτος, [ἔφη,] Ἐφέσιοι,

ἴν' ἐξελέγχοισθε πονηρευόμενοι.

Heracliti Epistulae 8, 3
Tzetzs, Commentarius in Aristophanis Plutonem 90a
Viz Platón, Kratylos 401 c.

1   ύμᾶς Heracliti Epistulae; ύμῖν Tzetzs.

B 126   (Kahn XLIX)

1   τὰ ψυχρὰ θέρεται,
θερμὸν ψύχεται,
3   ύγρὸν αὐαίνεται,
καρφαλέον νοτίζεται.

Tzetzs, Scholia ad exeg. in Iliad., p. 126 Herman (1-4)
Heracliti Epistulae 5 (2-3)
Viz C 1,17; C 1,21; C 1,22 = Hippokratés, De victu I (De diaeta).

B 126a

1   [... πλανῆται ζ. αὐτῆς σελήνης φάσεις ζ,
δὶς μηνοειδῆς, <δὶς> διχότομος, δὶς ἀμφίκυρτος, ἀπαξ πανσέληνος.
3   ἄρκτος ἐπτάστερος· Ἡράκλειτος:

κατὰ λόγον δὲ ὠρέων
5   συμβάλλεται ἐβδομάς κατὰ σελήνην,
διαιρεῖται δὲ κατὰ τοὺς ἄρκτους
7   ἀθανάτου μνήμης σημείῳ.

πλειὰς ἐπτάστερος.
9   αἱ ἰσημερίαι δι' ἐπτὰ μηνῶν καὶ αἱ τροπαί.]

Anatolios, De decade, p. 12 Heiberg

4   ὠρέων Heiberg, Diels, Marcovich; ὠρίων rkp, Bollack a Wismann.
5   ἐβδομάσι rkp; ἐβδομάς Diels.
6   τὰς ἄρκτους Diels; τοὺς ἄρκτους rkp.

- 3 [septemtrio stellarum septem.
Heraclitus rationem
5 annonae colligendae ad septem lunae transfert mutationes.]
Laurentius Valla, De expetendis et fugiendis rebus III, 17

Viz tyto kontexty:

Alexandros o pýthagorejcích:

δοκεῖ γὰρ τὰ φυσικὰ τοὺς τελείους καιροὺς ἵσχειν καὶ γενέσεως καὶ τελειώσεως κατὰ ἔβδομάδας, ώς ἐπ’ ἀνθρώπου. καὶ γὰρ τίκτεται ἐπταμηνιαῖα, καὶ ὁδοντοφυεῖ τοσούτων μηνῶν, καὶ ἡβάσκει περὶ τὴν δευτέραν ἔβδομάδα, καὶ γενειᾶ περὶ τὴν τρίτην. καὶ τὸν ἥλιον δέ, ἐπεὶ αὐτὸς αἴτιος εἶναι τῶν καιρῶν, φησί, δοκεῖ, ἐνταῦθα φασιν ἴδρυσθαι καθ’ ὃ ὁ ἔβδομος ἀριθμός ἐστιν, δν καιρὸν λέγουσιν.

Alexandros, In Aristotelis De caelo commentaria, p. 38, 16 n.

’Ωρίων· σύστημα κδ ἀστέρων, ὃν τινες ὀνομάζουσι Βοῶτην. οὓς οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ καταμερίζουσι καὶ φασι, τοὺς μὲν τέσσαρας εἶναι τρίτου μεγέθους, ἐννέα δὲ ἐν αὐτοῖς τετάρτου μεγέθους. καὶ τὸν ἄλλους ἐννέα τοῦ πέμπτου. κεῖται δὲ τοῦτο τὸ τῶν ἀστέρων ἄθροισμα ἐν τῷ βιορείῳ μέρει, ὅπερ καὶ ὑπὸ τῆς γραφῆς ώς ἐν σῶμα ’Ωρίων ὀνόμασται. ἄστρα δὲ ταῦτα λέγουσι καὶ οὐχὶ ἀστέρας, ώς τῶν μὲν ἀστρῶν πλήθους σύστασιν ἐμφαινόντων, ἀστέρος δὲ τοῦ καθέκαστον λεγομένου. Καὶ τοῦ ’Αρκτοῦρου μέμνηται ἡ γραφή, δν μεταξὺ τῶν μηρῶν τοῦ ’Ωρίωνος ὁρῶμεν κείμενον ἀστέρα ὑπόκιρρον. Παραπλησίως δὲ καὶ ἡ Πλειάς ὀνομάζεται, ὑπὸ τῆς γραφῆς· ώς καὶ ὑπὸ τῶν ἔξωθεν δῆλον, ὅτι παρ’ Ἐβραίων πολυπραγμονησάντων τὰ ἀπόρρητα. ἐνῶνται δὲ καὶ ἐν τῇ Πλειάδι ἐπτὰ ἀστέρες συνεχεῖς, καὶ καταπεπυκνωμένοι πρὸς ἀλλήλους, οὐχὶ δὲ ἔξ, ὅπερ τινὲς οἰονται. Hésychios, Lexicon, s.v. Όριόν

ό μεταξὺ τῶν μηρῶν ὁ καλούμενος ’Αρκτοῦρος ὑπόκιρρος.

Ptolemaios, Syntaxis mathematica, I, 2, 50-51 Heiberg

B 126b

- 1 [*Ἐπίχαρμος ὁ <όμιλή>σας τοῖς Πυθαγορείοις*
ἄλλα τ<έ> τινα ἐ<πινενόη>κεν δ<ειν>ὰ τ<όν τε περὶ το>ῦ αὐξομένου λόγον>.]
3 ἐφοδεύει δὲ κατὰ τὸ ‘*Ἡρακλείτου*’]

ἄλλως ἀλλο ἀεὶ αὔξεται
 5 πρὸς ὁ ἄν ἦ ἐλλιπές.
 [εἰ οὖν <μηδεὶς> <παύεται> <όέων καὶ ἀλλατῶν <τὸ εἶδος,>
 7 αἱ οὐσίαι ἄλλοτε ἄλλαι γίνονται <κατὰ συνεχῆ όγκουν.]

Anonym In Platonem Theaet. 71, 12 (ad p. 152e)

Viz též A 1, 11.

B 127

1 [ό αὐτὸς πρὸς Αἰγυπτίους ἔφη·
 εἰ θεοί εἰσιν, ἵνα τί θρηνεῖτε αὐτούς;
 3 εἰ δὲ θρηνεῖτε αὐτούς, μηκέτι τούτους ἡγεῖσθε θεούς.]

Aristokritos, Theosophia 69

Epifanios ze Salamíny, Ancoratus 104, 1

Oběžný motiv připisovaný různým mudrcům v různých situacích, viz např. Kléméns Alex., Protrepticus 24, 3 bez uvedení jména mudrce:

... τοῖς Αἰγυπτίοις, εἰ θεοὺς νομίζετε, μὴ θρηνεῖτε αὐτούς μηδὲ κόπτεσθε· εἰ δὲ πενθεῖτε αὐτούς, μηκέτι τούτους ἡγεῖσθε εἶναι θεούς.

(Podobně Xenofanés A 13 = Aristotelés, Rhetorica 1400b 5. Viz podobně o Xenofanovi Plútarchos, De Iside et Osiride 379c; De superstitione 171e; Amatorius 363c.)

B 128

[ὅτι ὁ Ἡράκλειτος ὅρῶν τοὺς Ἑλληνας
 γέρα τοῖς δαίμοσιν ἀπονέμοντας εἶπεν.]

1 δαιμόνων ἀγάλμασιν εὔχονται
 οὐκ ἀκούουσιν, ὥσπερ ἀκούοιεν,
 3 οὐκ ἀποδιδοῦσιν, ὥσπερ οὐκ ἀπαιτοῖεν.

Aristokritos, Theosophia 74

Acta Apollonii 19, p. 106 Klette

- 2 ἀκούοιεν Aristokritos, Diels; ἀκούωμεν Acta Apollonii.
 3 ἀπαιτοῖεν Aristokritos, Diels; ἀπαιτοῦσιν Acta Apollonii.

B 129 (Kahn XXV)

- 1 Πυθαγόρης Μνησάρχου
 2 ίστορίην ἥσκησεν ἀνθρώπων μάλιστα πάντων
 3 καὶ ἐκλεξάμενος ταύτας τὰς συγγραφὰς
 ἐποιήσατο ἔαυτοῦ σοφίην, πολυμαθείην, κακοτεχνίην.

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum VIII, 6

- 1 Πυθαγόρης 1 rkp, Diels, Kahn; Πυθαγόρας 1 rkp; Πυθαγόροις 1 rkp.
 2 ίστορίην ἥσκησεν 2 rkp, Diels, Kahn; ίστορεῖν ἕσχυσεν 1 rkp.
 3 ἐποιήσατο 2 rkp, Diels, Kahn; ἐποίησεν 1 rkp.

B 130

- 1 [Non convenit ridiculum esse ita ut ridendus ipse videaris.]

Gnomologium Monac. lat. I, 19 E.Woelflin, Caecilius Balbus, Basileae 1855, p. 19

B 131

- [ό δέ Ἡράκλειτος ἔλεγε]
 1 τὴν οἴησιν προκοπῆς ἐγκοπήν.

Gnomologium Parisinum (Suppl. 134), Nr. 209, p. 152 Sternbach
 (Stobaios III, 4, 87 připisuje podobný výrok Biónovi.)

B 132

- 1 τιμαὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους καταδουλοῦνται.

Gnomologium Vaticanum 743, Nr. 312, p. 249 Sternbach

B 133

1 ἄνθρωποι κακοὶ ἀληθινῶν ἀντίδικοι.

Gnomologium Vaticanum 743, Nr. 313, p. 249 Sternbach

B 134

1 [‘Ηράκλειτος τὴν παιδείαν ἔτερον ἥλιον εἶναι τοῖς πεπαδευμένοις ἔλεγεν.]

Gnomologium Vaticanum 743, Nr. 314, p. 249 Sternbach

B 135

1 [[ό αὐτὸς] συντομωτάτην ὁδὸν [ἔλεγεν] εἰς εὔδοξίαν τὸ γενέσθαι ἀγαθόν.]

Gnomologium Vaticanum 743, Nr. 315, p. 249 Sternbach

B 136

[‘Ηρακλείτου’]

1 ψυχαὶ ἀρηίφατοι καθερώτεραι ἢ ἐνὶ νούσοις.

Scholia ad Arriani Epicteti dissertationes, p. LXXI Schenkl
Oracula Chalcidica (Iúlianos Theúrgos), orac. 159

1 ἐνὶ Scholia, Diels; ἐπὶ Oracula.

B 137

1 [‘Ηράκλειτος οὐσίαν είμαρμένης ἀπεφαίνετο λόγον
τὸν διὰ οὐσίας τοῦ παντὸς διήκοντα.

3 αὕτη δ' ἐστὶ τὸ αἱθέριον σῶμα,
σπέρμα τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως καὶ περιόδου μέτρον τεταγμένης.]

5 [πάντα δὲ καθ' είμαρμένην, τὴν δ' αὐτὴν ὑπάρχειν ἀνάγκην

γράφει γοῦν·]

7   ἔστι γὰρ είμαρμένα πάντως.

Aetios u Stobaia, Anthologium I, 5, 15, p. 78 (1-7)

- Placita phil. I, 28, 1 = De placitis reliq., Stobaei exc., p. 323, 1-6 Diels = A 8 /3 (1-4)

- Placita phil. I, 27, 1 = De placitis reliq., Stobaei exc., p. 322, 2-7 Diels = A 8 /2 (5)

Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 1, 7 = A 1, 7 (7)

7   είμαρμένα Stobaios 1 rkp, Kahn; είμαρμένη Stobaios 1 rkp, Aetios ed., Diogenés Laertios, Diels, Bollack.

B 138

1   [Ποίην τις βιότοιο τάμη τριβον;]

Codex Parisinus 1630, f. 191r

(Anthologia Palatina IX, 359 = Poseidippos, Epigram 21, p. 79 Schott = Stobaios IV, 34, 57)

1   τάμη rkp Paris., Bollack a Wismann; τάμοι ed. Antholog. Palat., Diels, Kranz.

B 139

1   [Ἡρακλείτου φιλοσόφου.]

[ἐπειδὴ φασί τινες εἰς ἀρχὰς κεῖσθαι τὰ ἄστρα ...]

3   μέχρις οὗ ἐθέλει ὁ ποιήσας αὐτόν.]

Catal. codd. astrolog. graec. VII, 106

Viz též A 11 /3 u Aetia.